

ÖZET

MICHEL DEL CASTILLO’NUN “GİTAR” ROMANINDAN UYARLANAN, “ÇİRKİN” ADLI OYUNUN DRAMATURJİK OLARAK İNCELENMESİ VE “ADAM” KARAKTERİNİN TAHLİLİ

Aksakal Cem

İleri Oyunculuk Programı
Tez Danışmanı: Öğr.Gör.Zurab Sıkhauridze

Şubat, 2010, Tez Sayfa Sayısı

Çirkin; Michel del Castillo’ nun 1993 yılında yazdığı “Gitar” romanından, 1997 yılında Semih Çelenk tarafından uyarlanarak oyunlaştırılmıştır. Oyun, Galicia’ nın rialarla kaplı gizemli dünyasında gri gök, gri yağmur altında ve gri çiftlik evlerinde, kötülüğü bir saplantı olarak yaşayan insanlar arasında, ‘iyi’ olma savaşı veren bir ‘çirkin’ in yaşadıkları, bugünün dünyasında cinsellik-etnik-dinsel-kültürel kimliklerinden, tercihlerinden ya da görünüşlerinden ötürü yargılanmadan mahkum edilen, yok edilen “ADAM” ın hikayesini anlatmaktadır.

Bu çalışmada; “Çirkin” oyunu dramaturjik olarak incelenerek yaşantıları boyunca herhangi bir özelliğinden, özünden, tercihinden ya da kimliğinden ötürü aşağılanan ve yalnız bırakılan kişinin psikolojisi üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: engellilik, önyargı, yalnızlık.

ABSTRACT

ESSAY ON THE PLAY “UGLY” ADAPTED FROM THE NOVEL “GUITAR” OF MICHEL DEL CASTILLO AND DRAMATURGICAL ANALYSIS OF “ADAM” CHARACTER

Aksakal Cem

Advanced Acting

Thesis Advisor: Lecturer Zurab Sikhauridze

February, 2010, Page Numbers of Thesis

“Ugly” was adapted and dramatized by Semih Çelenk in 1997, from the “Guitar” novel of Michel del Castillo written in 1993. In Galicia’s mysterious world full of tricks, under the gray sky, the gray rain and in gray farm house, the play tells the story of an “ugly” who is fighting to be good among people those are obsessively mean, the story of “ADAM” who is condemned without judging and destroyed because of his sexual-ethnic-religious-cultural identities, choices or images in present world.

In this contention, the play “Ugly” is analyzed dramaturgically and the psychological state of a person who is humiliated or left alone just because of one of his characteristics, defects, choices or identities is emphasized.

Key Words: disability, prejudgement, loneliness.

ÖNSÖZ

“Gerçeği söylemek gerekirse yalnızlık tek başına olmak değildir. Düşünceler, yalnız insanlara her zaman eşlik eder. Çare bulunmayan yalnızlık başka bir şeydir. Gerçek yalnızlık karşısındaki insanın bakışlarında kendini gösteren yalnızlıktır. Sık sık başkalarının sayesinde var olduğumu anladığımı söyledim. Yine başkalarının sayesinde tamamıyla, kesinlikle, çaresizce yalnız olduğumu anladım.”(Castello M., 1994)

Gitar, Fransa'nın saygın yazarlarından Michel del Castillo'nun bir kısa romanı. Mektup biçiminde tasarlanmış. Semih Çelenk tarafından 1997 yılında “Çirkin” ismiyle oyunlaştırılmış. Oyunun başkışisi, korkunç görünümlü ve herkesçe ‘canavar’ olarak tanımlanan bir cüce. Varlıklı bir ailenin oğlu olan ve büyük bir malikanede yaşayan cüce, çevresindekilere ve topraklarında yaşayan köylülere yaklaşılmaya, onlarla ilişki kurmaya çalışır, ama, onu ‘canavar’ olarak gören insanlar onu aralarında istemezler; yaptığı iyiliklere bile kötülükle karşılık verirler. Cüce de bir tür savunma iç güdüsüyle onların kendisine biçtiği rolü üstlenir ve elinden gelen her kötülüğü denemeye başlar. Gitar çalan bir çingeneye karşılaşması, tüm yaşamının yönünü değiştirir. Gitar çalmayı öğrenerek bu yolla içindeki masumiyeti dışarı vurmaya, duygularını dile getirmek, insanlara yaklaşabilmek ister. Köyde yapılan bir şenlikte başarılı bir gitaracı olarak insanları büyülemeyi de başarır. Ancak olaylar hiç de onun düşündüğü gibi gelişmez.

Toplumun katı önyargılarına, acımasızlığına ve kör inançlarına karşı direnen, varolabilmek için yok olan “yalnız” bireyi anlattığı için, Yüksek Lisans tezimi Michel del Castillo'nun “Gitar” romanından uyarlanan “Çirkin” oyunu üzerinde kurmayı amaçladım. Tezimi oluştururken manevi desteklerini her zaman hissettiğim aileme ve dostlarıma, kaynak bulma konusunda yardımlarını esirgemeyen Erdem Irmak'a, Taylan Ertuğrul'a, Levent Aras'a, büyük manevi desteğiyle yanımdan ayrılmayan Uğur Bilgin', yazım aşamasındaki teknik katkıları için Kağan Razgırat'a, Gümüşsuyu' na ve Üsküdar' a teşekkürü bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
1. GİRİŞ.....	1
2. MICHEL DEL CASTILLO' NUN SANAT YAŞAMI, ESERLERİ VE DÖNEMİ	3
2.1. YAŞAMI VE ESERLERİ	3
2.2. DÖNEMİ	4
3. “ÇİRKİN” OYUNUN OLAYLAR DİZİSİNE BAĞLI OLARAK İNCELENMESİ... 8	8
4. “ÇİRKİN” OYUNUNDAKİ ADAM KARAKTERİNİN TAHLİLİ VE ROLÜN ÜSTÜN AMACI.....	20
4.1. ADAM KARAKTERİNİN TAHLİLİ.....	20
4.2. ROLÜN ÜSTÜN AMACI	22
5. OYUN METNİ.....	23
6. SONUÇ	40
KAYNAKÇA	41

1. GİRİŞ

Engelli olmak deyince ilk akla gelen işitme, konuşma, görme, yürüme (ortopedik) ve zihinsel engelliler ve onunla birlikte engelli olanların toplumsal yaşam içerisindeki sorunları gelmektedir. Hem engelli olmaktan kaynaklanan içsel sorunlar, hem de engelsizlerin neden olduğu dışsal sorunlar ve yeni engeller önemlidir. Görünürde engelli olmayanların, engellileri göz ardı etmesi yüzünden etraflarına örülen ama görünmeyen duvarlar asıl engelleri oluşturmaktadır.

Bireyin fiziksel işlevlerindeki bozukluk ve bunların hareket yeteneğinde yarattığı eksiklik ve güçlük, onu toplumun diğer bireylerinden farklı kılar. Bu farklılık engellilerin yaşadığı ayrımcılığın da asıl nedenidir. Bilindiği gibi her türlü ayrımcılığın temelinde farklı olmak, yani "alışılmamış özelliklere" sahip olmak vardır. Fiziksel işlevlerdeki bozukluklar ve bunların hareket yeteneği üzerinde yarattığı sınırlamalar bireyi toplumdan uzaklaştırır. Toplumsal destek sistemlerinin yetersizliği, toplumun dışlayıcı tutum ve davranışları da engelli bireyin topluma eşit bireyler olarak katılmasını önler.

Engellilerin genel olarak toplumla bütünleşmesinin önündeki engellerden birisi ve belki de en önemlisi yoksulluktur. Yapılan araştırmalar, dünyanın her yerinde engellilerin çok büyük çoğunluğunun toplumun yoksul kesimlerinden geldiğini ve yoksulluk içinde yaşadıklarını göstermektedir. Bu belirleme gelişmiş/endüstrilemiş ülkeler için de geçerlidir. Kuşkusuz bu gerçek bizim gibi gelişmekte olan ülkelerde çok daha çarpıcı ve dramatik yönleriyle yaşanmaktadır. Yukarıda sayılan engellilik nedenleri çoğunlukla yoksul kesimler arasında geçerlilik kazanmaktadır.(Karataş, 1996 a) Demek ki engellilerin topluma kazandırılmalarının önündeki en ciddi sorunlardan birisi, içinden geldikleri sosyo-ekonomik kesimin bir bütün olarak yaşadığı yoksulluk sorunu/gelir dağılımı sorunudur. Doğaldır ki yoksul kesimler arasından gelen engelliler, yoksulluğu üreten başka sebeplerle de bir arada yaşadıkları için, onlar için yoksulluk adeta bir kısır döngüye dönüşmektedir. Bu, onların toplumla bütünleşmelerinin önündeki en ciddi engeldir.

Topluma katılma, toplumla bütünleşme konusunda bir başka güçlük de, engellinin aile yaşamı / özel yaşamıyla ilgili olarak ortaya çıkmaktadır. Fiziksel işlevlerindeki bozulma ya da bazı eksiklikler nedeniyle engellinin hareket yeteneği sınırlanınca, bu onun özel yaşamına da bazı

kısıtlamalar getirmektedir.(Küçükkaraca, 1998) Ayrıca engellilerin evlenmeleri ve aile kurmaları da diğer insanlara oranla daha güçtür; bu da onların toplumla bütünleşmelerini önemli ölçüde engellemektedir (Arıkan, 2001).

Kişilere rahat ve kabul edici bir ortam sağlandığında , bu kişilerin benlik kavramlarının değiştiği, daha sağlıklı davranış kalıpları geliştirdikleri görülmüştür. Kişinin uyumsuzluğu, olumsuz bir benlik tasarımı sonucu ortaya çıkmakta, bu olumsuz tasarımın temelinde ise, başkaları tarafından reddedilmişlik bulunmakta, bu durumda kişinin kendini kabul etmesi güçleşmektedir. Psikolojik danışma ile ilgili araştırmalar, benlik kavramındaki değişimin, kabullenilmesinin demokratik, anlayışlı ve kabul edici bir ortamda arttığını ve bunun başkalarını ve kendini kabulü sağladığını ortaya koymaktadır. (Özoğlu, 1976)

Castillo' nun "Çirkin" oyununda ise demokratik, anlayışlı ve kabul edici bir ortam söz konusu değildir. "Çirkin" oyunu; toplumun katı önyargularına, acımasızlığına ve kör inançlarına karşı umarsızca savaşılan bir insanın hal tercümesidir, lanetlenmiş bir hilkat garibesinin varolabilmek için yok oluşa doğru sürüklendiği bir çizgidir, çaresiz yalnızlığa, zamanda ve mekanda başka bir dünya özlemine kapılmış yalnız insanın; toplum dışı bireyin kalp atışlarıdır.Galicia' nın rialarla kaplı gizemli dünyasında, gri gök, gri yağmur altında ve gri çiftlik evlerinde, kötülüğü bir saplantı olarak yaşayan insanlara gitarı aracılığıyla kendini kabul ettirmeye çalışan, canavar cücenin acınası korkunç hikayesidir "Çirkin".

Tüm oyun boyunca toprakla deniz, ölümlerle diriler, insan iç dünyasının en umutsuz müziğini dile getirmeye çalışan çalgılar gibi belirlemektedir ve birbirine karşılık vermektedir. Michel del Castillo, lanetlenmiş bir ruhun yalnızlığını, bu temanın en çetin noktalarını irdeleyerek gözler önüne sermiştir.

ADAM:(...) Elbette bana minnettar olmalarını beklemiyordum. Onlara bir kalbim olduğunu göstermek istemiştim. Ama aşırı derecede çirkindim. Çok çirkin insanların kalp sahibi olmamaları gerekir. (...) ben tam anlamıyla bir çirkinim. Sırtımda koca bir dağ taşıyorum. İki ayağım aynı anda basmıyor yere. Sonra gözlerim...Ancak biri işe yarıyor(...)Yanlışlıkla gülmeye kalksam herkes benden kaçıyor.(...) Şimdiye kadar kimseye seninle konuştuğum gibi konuşmadım Linda. Ben senin dışında kimseyi sevmemişim çünkü. Niye seveyim ki. Bana yokmuşum gibi davranıyorlar artık Linda. Asıl dertleri seni öldürmekti çünkü. Öldürdüler. Sen olmadan elsiz ayaksız kalacağımı biliyorlardı(...)Bana verdiğin karşılıksız sevgiyi kıskandılar. Böyle çirkin, lanetli bir adamı nasıl olup da sevebildiğine hayret ediyorlar. (Castillo; Uyarlayan. Çelenk,1996, ss.1-2)

2. MICHEL DEL CASTELLO' NUN SANAT YAŞAMI, ESERLERİ VE DÖNEMİ

2.1. YAŞAMI VE ESERLERİ

İspanyol asıllı ünlü Fransız romancısı Michel del Castillo, 1933 yılında Madrid' de doğdu. 1936 Franco ayaklanmasından önce İspanya ' dan ayrılan babası büyük bir toprak sahibi, gazeteci olan annesi ise Halk Cephesi militanıydı.

Çocukluğu Vichy hükümetinin Fransa' da açtığı toplama kamplarında geçti, bir "kızıl" kadının oğlu olduğu için, 12-16 yaşları arasında İspanyol hapishanesinde tutuklu kaldı ve yetim sayıldı.

1953 yılında Fransa' ya geçti; felsefe ve edebiyat okudu. 1957' de psikoloji lisansı aldı.

"ÇİRKİN" adıyla tiyatroya uyarlanan "GİTAR" adlı romanının yanında Türkçe ye çevrilmiş, "Çağımızın Çocuđu" , "Karar gecesi" ve "Başına Buyruk Bir Kadın", "Utanç Gömleđi", "Şairin Ölümü", "Kardeşim Budala", "İspanyol Kanı" altı romanı da vardır 1973 de "LeVent de la Nuit" ile "Kitapçılar Ödülü" ve Deux Magost Ödülü' nü, "Renaudot Ödülü" nü, "Babaların Suçu" ile "RTL Büyük Ödülü" nü kazandı.

2.2. DÖNEMİ

Michel del Castillo Madrid doğumludur. Fakat küçük yaşta ailesiyle beraber, Franco diktasından kaçarak Fransa' ya geçmiştir. Eserlerini Fransızca yazan Michel del Castillo' nun sanat hayatını incelerken ikinci dünya savaşı İspanya' sına ve Fransa' sına göz gezdirmek yerinde olur.

İspanya İç Savaşı, 17 Temmuz 1936 - 1 Nisan 1939 tarihlerinde İspanya'da milliyetçiler ile cumhuriyetçiler arasında gerçekleşmiş iç savaştır. Savaş, 17 Temmuz 1936'da General Francisco Franco'nun komutasındaki milliyetçi güçlerin seçimle işbaşına gelen Cumhuriyetçi "Halk Cephesi" koalisyonuna karşı ayaklanmasıyla başlamıştır. Üç yıl süren ve İspanya'da büyük yıkıma yol açan iç savaş, 1 Nisan 1939'da milliyetçilerin zaferi ile sonlanmıştır. Savaşın sonucunda İspanya'da Franco'nun, 1975'deki ölümüne kadar sürecek olan, diktatörlüğü dönemi başlamıştır.

Hitler ve Mussolini isyanın başlamasından hemen sonra Franco'nun emrine birer uçak filosu göndererek 13,500 kişiyi Fas'tan İspanya'ya taşıdılar. Müteakip günlerde de 200,000'i geçen Alman, İtalyan ve Arap askeri bölgeye sevk edildi. Bunun karşısında Cumhuriyetçiler, SSCB'nin desteği ve muhtelif ülkelerden gelen gönüllülerin desteğini aldılar. Bu savaşta Alman Kondor Lejyonu hava taktiklerini ve teorilerini denemek fırsatı buldu. Bunlar içinde en önemlisi 27 Nisan 1937 yılında Guernica'nın yoğun hava bombardımanı ile yok edilmesiydi.

İspanya'ya oldukça fazla miktarda tank ve zırhlı araç gönderilmişti. Ne var ki, bunlar, zırhlı birlik teorisine uygun olarak kullanılmadı. Tanklar, piyade destek elemanı olarak kaldı. Bu durum, batılı gözlemcilerin zihinlerinde yanlış imaj bıraktı ve onlar tankın stratejik bir unsur olmadığı yanılığına düştüler.

Mart 1939'da Falanjistler, yarım milyon ölü-yaralı, bir milyondan fazla sürgün ve sınırsız tahribata sebep olarak ülkeye hakim oldular. İspanya İç Savaşı Hitler'in durumunu güçlendirdi. (http://tr.wikipedia.org/wiki/%C4%B0spanya_i%C3%A7_sava%C5%9F%C4%B1)

Ne ki iç savaşın bitmesiyle ülkede hiçbir şey dinginliğe kavuşmuş değildir. İspanya yaralarını henüz sarmaya başlamış bile değilken bir başkası, İkinci Dünya Savaşı kapıyı çalar. Ülkede yiyecekte, giyecekte hatırı sayılır bir kıtlık baş gösterirken, her şey karneye bağlanır. Basın devletin tekelindedir, kitaplardan, dergilerden, sinema ya da tiyatrodan söz etmek olası değildir. Ülke dış dünyaya kapısını tamamen kapatmıştır. Bütün dünya savaşın bu en acımasız çarkı içinde çırpınıp dururken, İspanya kendi ulusal sorunları içine gömülmüş, yazgısıyla başa kalmış, kendi yarasını kendi başına sarma çabasına girişmiştir.

İç savaş köy, kent demeden her şeyi çiğneyip geçmiş, insanları bir dipsiz kuyunun içine atmıştır. “Bir deri bir kemik kalmış” İspanya’dır karşımızda duran. Bu acımasız ortamda yazgılarına boyun eğen İspanyol halkının derin sessizliği insanı daha çok etkiler. Aslında bu sessiz yazgıcılık büyük bir çılgılık, bir çöksesliliktir. Kendi toprakları üzerinde sürgüne zorlanan insanların yaşam kavgası başlamıştır.

Kırsal kesimde yaşamı sürdürmek oldukça güçtür, böylece köylerden, kasabalardan kentlere göçler başlar. Ancak kentlere ayak uydurmak da öyle kolay bir şey değildir, bu insanları daha zor yaşam koşulları beklemektedir. İç savaş sonrası İspanyol insanının yüreği de beyni de büyük bir açmazın içindedir; cesur bir girişimle toprağını bırakıp kente göç etmekle, bu 3 serüveni göze alamayarak/korkarak, alın terini döktüğü ve doğduğu toprakta ne olursa olsun kalmak arasında bocalar. Bu eyleme ya da eyleyememe arasında gelgitler yaşayan halk, “amaç ve amaca yönelik eylemin, savaşla birlikte insancıl anlamını yitirdiğiamacını, umudunu, inancını, insanca değerlerini yitirmiş bir dünyada yaşamanın anlamsızlaştığı” (Şener, 1997) görüşünü temsil eden bir kimlikle karşımıza çıkar. İç savaş sonrası İspanyol edebiyatı, yukarıda kısaca sunduğumuz tablonun romanlara, öykülere, şiirlere ve tiyatro yapıtlarına yansısıyla belirginleşir.

Bazı yazarlar köyden kente göç eden insanların bu dipsiz kuyunun içinde verdikleri yaşam savaşımını edebiyat düzlemine taşıırken, bazıları da kırsal kesimin sorunlarına, köylerde, kasabalarda yaşayan insanların yaşamlarına ayna tutarlar. Köyde olsun kentte olsun, bu insanların bir tek ortak paydada birleştikleri görülür: Savaştan yorgun çıkmış insanın umarsızlığı, yoksulluğu. Yazarlar bunu gösterebilmek için edebiyatı bir amaç olarak kullanmışlardır. Korku, baskı altında kalmış, yaşamı kendi iradesi dışında elinden alınmış

savaş insanının görüntüsünü yansıtmak yazarların tek amacıdır. Onlara göre yazarlık yaşamın kendisidir.

İç savaş sonrasında köylünün karşı karşıya kaldığı sorunlar oldukça fazladır: Köylerin varsılları tarafından el konulan topraklar ve toprağı elinden alınan köylünün umarsızlığı, açlık, işsizlik, yoksulluk, eğitimsizlik, sağlık, dinin ve batıl inançların köy üzerindeki etkisi, ahlaki değerlerin yerle bir olması, suç oranının artması. Bu saydığımız sorunlar İç savaş sonrası yazarlar tarafından yapıtlara taşınır. Kırsal bölgelerde topraklar ya çok geniş ya da ufak parçalara bölünmüştü. Topraksız köylünün sayısı çok fazladır ve küçük tarlası bile olanların durumu zordur. Toprağını bir başkasına işletenlerin işi biraz daha kolaydır. İspanyol köylüsünün ekonomik açıdan geri olması, ekip biçecek toprağının olmayışı yoksulluğu beraberinde getirir.

Fransa' ya baktığımızda; Fransa tarihi her ne kadar 1789 Fransız İhtilali ile ünlenmiş ve bu ihtilal modern çağların habercisi sayılmışsa da 1789 sonrası Fransa' sında sorunlar tek kalemde çözülmüş değildi. İhtilal sonrası Fransız siyasi tarihinin çok dikkat edilmeyen bir başka özelliğı de bir türlü dikiş tutmayan rejimler ve anayasal düzenlerdir. 20.yüzyılın ikinci yarısına dek Fransa renkli ve çalkantılı bir siyasi tarih yaşadı.

dModern çağların ilk iki anayasasından biri olan 1787 Amerikan Anayasası küçük değişikliklerle bugün hala yürürlükte iken; aynı yıllarda kabul edilen 1791 Fransız Anayasası'nın hükmü bir yıl bile sürememişti. Bunu 20.yüzyılın ikinci yarısına dek yarım düzineden fazla rejim izlemiştir. Sırasıyla gidersek 1793 İhtilal Anayasası'nı kısa süre sonra İsviçre tipi bir "direktoryal sistem" izlemiş; bunlardan sonra iki Bonapart'ın liderliğinde iki imparatorluk devri yaşanmış; bu iki devir arasına İngiliz usulü bir monarşi sıkıştırılmış; 1848 - 1851 arası Amerikan usulü bir cumhuriyet de denenmiştir. 1875 - 1940 arasında nisbeten istikrarlı bir parlamenter demokrasi yaşanmıştır. Bundan sonra gelen İkinci Dünya Savaşı'ndaki Vichy Diktası Fransa'ya bir dayatma olarak kabul edilmektedir. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra kurulan 4. Cumhuriyet ise çalkantılar içinde 1958'e dek sürebildi. 1958'de Cezayir Bunalımı nedeniyle ülke bir iç savaşın eşiğine geldiğinde Fransızlar belki de 169 yıllık tarihlerine bakıyorlar ve orada bir rejimler çöplüğünden başka bir şey göremiyorlardı. (<http://www.bilgininadresi.net/Madde/6837/Fransa%E2%80%99n%C4%B1n-Tarih%C3%A7esi>)

Ordunun elindeki Cezayir Radyosu'ndan monoton bir ses bağıırıyordu: "Havular pişti! Havular pişti!" Hükümet darbesinin parolasıydı bu. Darbe planına göre Cezayir'den kalkan uçaklar Paris'e paraşütçü birlikleri indirecek ve kent işgal edilerek hükümet üyeleri tutuklanacaktı. Paris'te 4. Cumhuriyet'in korkudan sararmış yüzlü bakanları telaşla elik miğferli küçük bir polis ordusunu silahlandırarak harekete geçirmişlerdi. Kimse onların hükümete sadık kalacağına güvenmiyordu. İçişleri Bakanı Jules Moch Paris'i çevreleyen 18 irili ufaklı havaalanından 15'inin pistlerine dikenli tellerden engeller kurulmasını emretmişti. Bir konuğunu makamından dışarı uğurlayan, bir zamanların sosyalist Rezistans lideri başbakan Guy Mollet ona şöyle diyordu: "Bir daha birbirimizi hiç göremeyebiliriz. Barikatlara gidiyorum ve orada öleceğim." Bugün, 1958 Mayısı'nın bu üç uğursuz haftası o dönemi görmüş Fransızların zihninde silik bir hatıradır.

Mayıs 1958 sonu İkinci Dünya Savaşı'nın milli kahramanı General Charles de Gaulle, emeklilik hayatını sürdürdüğü Colombey-les-Deux-Eglises'den bizzat Cumhurbaşkanı René Coty tarafından göreve çağırılır. 1 Haziran 1958'de meclis, hükümetin yetkilerini de Gaulle'e devreder. De Gaulle hükümet darbesini önler; ama asıl başarısı bu değildir. Üzerinde yıllardır düşündüğü yeni anayasa 28 Eylül 1958'de halkoyuna sunulur ve 5. Cumhuriyet Anayasası olarak kabul edilir. İşte bu anayasa de Gaulle'ün kalıcı büyük eseri olmuş ve Fransız demokrasisini 44 yıldır süregelen bir istikrara kavuşturmuştur.

3. “ÇİRKİN” OYUNUN OLAYLAR DİZİSİNE BAĞLI OLARAK İNCELENMESİ

Oyun beş bölümden oluşmaktadır, oyunun rol kişisi, ADAM’dır. Oyun; İspanya, Galicia’ da geçmektedir.

Oyun başladığında sahne alabildiğine beyazdır. Ortada bir yerde üstü beyaz cibinlik benzeri tüllerle örtülmüş görkemli bir yatak vardır. Işık, arkada tüllerin arkasında bir siluet gibi sandalyenin üzerinde gitarıyla duran ADAM’ı aydınlatır. ADAM “fantazy” yı çalmaya başlar. Parçanın bitmesiyle ışıklar kararır. Sahne yeniden aydınlandığında ADAM arkası dönük bir biçimde yerde oturmaktadır.

ADAM yalnızdır ve kim olduğunu bilmediğimiz Linda’ yla konuşmaktadır.tavrı serttir. Linda’ ya her şeyi baştan anlatması gerektiğini söylemektedir. Linda’ ya ne kadar çirkin olduğundan ve tüm bunlara nasıl sebep olduğundan bahseder.

ADAM:(...) Bütün bu olanların belki de tüm suçlusu benim Linda.(...)Benim niye bu kadar çirkin olduğumu hiç düşündün mü Linda? Biliyorum, sen benim çirkinliğimle uğraşmıyorsun. Ama beni anlamak için çirkinliğin ne demek olduğunu iyi anlamalısın. Çirkin! Bu sözcüğün anlamını iyi bilmelisin Linda. (...) Ben tam anlamıyla çirkinim. Sırtımda koca bir dağ taşıyorum. İki ayağım aynı anda basmıyor yere. Sonra gözlerim...Ancak biri işe yarıyor. Burnum gözlerimin ortasında bir volkan gibi. Kocaman bir volkan. Şu yüzüme bak çocukluğundan beri hiç traş olmadım. Yüzümü gizlemek için şu tüylerden güzel şey bulunabilir mi? Yanlışlıkla gülmeye kalksam herkes benden kaçıyor. (Castillo; Uyarlayan. Çelenk,1996, s.1)

Daha sonra yaşadığı yerden bahsetmeye başlar.Yaşadığı yerin coğrafyasından, burada oldukça coşkusaldir. İçindeki nahif yanını dışarıya yansıttığı tavrının altında yatan yumuşak başlı halini görürüz.

ADAM:(...) Önce sana burayı, doğduğum yeri anlatmalıyım. Galicia’ yı. Yeşil, yemyeşil... tepeler, çayırlar, ormanlar ve çalılıklar. Sis tepelerin doruklarında dağılır. Sanki tepeler için için ve gizemli bir ateşle yanar gibi. Ötesi sonsuzluk. Deniz ise tepelerin ardında. Deniz ... Onu burada, bir tanrıça gibi düşünmen gerekir. (Castillo; Uyarlayan. Çelenk,1996, s.1)

Bunlardan sonra büyük bir duygu boşalımıyla halsiz kalır. Kendisini hor gören,hatta lanetleyen halkını anlatamaya başlar.Tavrı sertleşir. Az önceki sevgi dolu tavrı şimdi yerini büyük bir sevgisizliğe bırakmıştır.Kendini dışlayan halkının ilk tasvirini yapmaktadır.

ADAM:(...)Bizim bölgenin halkı çok yoksuldu.(...)Yoksuluz. Birbirinden uzak çiftliklerde yaşarız. (...)Ortakçılar ve mevsimlik işçiler ahırlarda inekler ve atlarla birlikte yatarlar.(...)Aç olan insanlar her zaman azla yetinir. Az konuşurlar, az yerler, az gülerler ve inanılmaz fesattırlar. Biliyorum herkes fesattır. Hatta, kiliseleri dolduran şu siyah giysili kadınlar bile ne kötülüklerle doludur. Ama bizim burada kötülük bir saplantı halindedir.(Castillo; Uyarlayan. Çelenk,1996, s.2)

Ardından halkının analizinden, halkının kadınlarının analizine geçer. Hayatı boyunca yalnız yaşamış, hor görülmüş bir erkektir. Bakıcısı Gaixa hariç, hiçbir kadın ona yaklaşmamıştır. Kadınlara karşı büyük bir istek ve bir o kadarda nefret barındırmaktadır içinde.

ADAM:(...)Kızlarımız öyle istek uyandırıcı cinsten değillerdir. Daha çok etine dolgundurlar. Bot giyerler ve başörtülerini çenelerinin altında bağlarlar. Kan kırmızı yanakları ve ışıltısız gözleri vardır. Ağır yük taşımaktan gözlerinin feri sönmüştür. Sonra, burada bir kadın tıpkı bir sözcük gibi, yalnızca bir alettir.(...)Bana gelince ben sadece onların röntgencisiydim. Kendi kendimi tatmin etmeye mahkumum. (Castillo; Uyarlayan. Çelenk,1996, s.2)

Yaşadığı dışlanmayı hatırladıkça daha da nefret eder insanlarından. Onlar biricik sevgilisi Linda' yı öldürmüşlerdir. Sevgisini verebileceği yegane şeyi elinden almışlardır. Linda sayesinde odasından çıkıp karşılarına çıkma cesareti göstermiştir çünkü ADAM. Bu köy halkının işine gelmez. Çünkü yok saydıkları 'çirkin', karşılarına dikilerek, onları vicdanlarıyla muhakemeye zorlayacaktır.

ADAM:(...)dertleri seni öldürmekti çünkü. Öldürdüler. Sen olmadan elsiz, ayaksız kalacağımı biliyorlardı. Yaşlı Manaos, o lanetli günde şöyle demişti: "Sen ölümlere ve dirilere karşı günah işledin. Ölmen yerinde olurdu ama istesen bile ölemeyeceksin. Sonsuza dek insanların lanetini üzerinde taşıyacaksın. Şarkıların artık vicdanları rahatsız edemeyecek. Çünkü o ölmek zorunda."(...)Bana verdiği karşılıksız sevgiyi kıskandılar. Böyle çirkin bir adamı nasıl olup da sevebildiğine hayret ediyorlar. Onun için seni öldürdüler Linda. (Castillo; Uyarlayan. Çelenk,1996, s.3)

İkinci bölüm başladığında sahne loş bir ışıkla aydınlanır. ADAM masada oturmaktadır. Şarap şişesinden kadehi doldurur ve havaya kaldırır. Bir süre seyrederek. Sonra kadehi büyük bir keyifle ağzına götürür. Tam içecekken durur. Yatağın olduğu tarafa bakar.

Bu bölümde ADAM ın anne ve babasını aile ilişkilerini, doğuşunu, çirkinliğinin fark edilmesini, ADAM ın tavan arasına sıkışan hayatının ve büyük yalnızlığının nasıl başladığını bu yalnızlıkta bakıcı Gaixa ile olan ilişkisini görürüz. Babasını anlatarak başlar işe. Babası zengindir ve yaşadığı köyün toprak sahibidir. Bedeni ve ruhu arasındaki büyük çatışma aslında sosyal hayatında da kendini göstermektedir. Köyün en zengin adamının oğludur hatta köyün sahibidir. Fakat evine hapis olmuş, nefret edilesi bir hilkat garibesinden başka değildir halkının gözünde.

Babasının hikayesinde anlattıklarına baktığımız zaman feodal yapının getirdiği basit yaşamı; soylunun toprağında üretim yapıp, gereken çok az miktarı kendine ayırdıktan sonra geriye kalanı soyluya veren, ana üretici güç köylüleri. Üretim toprakta yapıldığından zenginliğin ölçüsü topraktır.

ADAM:(...)Babam zengin bir insandı(..). Benim babam iri yarı ve yakışıklıydı.(...)Çiftliğin kızları onunla bir ahırda seve seve gözden kaybolur ve kendilerini ona verirdi. (...)Değişik ölçülerde boynuzlanmış olmalarına karşın hiçbir koca bu durumdan yakınmazdı. Elbette, babam patrondu. (Castillo; Uyarlayan. Çelenk,1996, s.1)

Sonra annesini anlatmaya başlar ADAM. Annesini anlatırken ADAM' ın parçalanmış aile hayatını da görmekteyiz. Soylu bir aileden gelen annesinin hassas bir psikolojik yapısı vardır.Aşırı dindar oluşu onun daha da kapalı bir insan olmasına sebep olmuştur. Babasının evi terk edişi annesinin psikolojisini daha da hassaslaştırmış, daha çok kendini dine adanmasına ve iyice içine kapanmasına neden olmuştur.

ADAM:(...)Ufak tefek, çok güzel kokan ve çok dindar bir adammış annem. Güzel miymiş bilmiyorum. Ben doğduktan iki yıl sonra ölmüş annem. Ama onun güzel olduğuna inanmak istiyorum. Babam ve annem hiç birlikte olmamışlar. Annem soylu bir aileden olduğu için babam onunla evlenmiş. Unvanı servetle değiş tokuş etmişler. Ama annem babama aşık olma gafletinde bulunmuş. Bu da hepimizin mutsuzluğunun nedeni olmuştu. Böyle olunca da babam evi terk edip seyahat etmiş. Onun uzaklarda yaşadığı serüvenler annemin ruhsal yönden acılarını arttırmaktan başka bir işe yaramamış. Babam erkekliğini Lili adında hoş bir Fransız kadınla harcarken, annem acısını dualarda ve hayır işlerinde unutmaya çalışmış. (Castillo; Uyarlayan. Çelenk,1996, s.4)

Annesi hayatını dine adanmış bir şekilde devam ettirirken, babası çıktığı serüvenden geri döner. Oldukça yıpranmış ve frengi kapmıştır. Babasının gelişinden dokuz ay sonra “ADAM” doğar. Sakat, kambur, yarı kör ve çok çirkin bir çocuk olarak doğmuştur. İlk reddedilişi annesi tarafından olmuştur. Annesini onu görmek bile istemez. Doğumuyla beraber dışlanmayla ve yalnızlıkla tanışmıştır.

ADAM:(...)Birgün babam geri dönmüş. Ama geri dönen adam aynı değilmiş. Destek ve imdat uman hasta bir çocuğa benziyormuş. (...) Meğer babam Lili olan ilişkisinden frengi kapmış. Annem yalnızca doğuştan soylu olanları rezil insanlara baktığı gibi nefretle babamın gözlerinin içine bakmakla yetinmiş. Babam işte o an karısını ve her şeyini yitirdiğini anlamış. Bugünden dokuz ay sonra ben doğmuşum. Annem beni görmek bile istememiş. Tek bir kelime söylemiş "Canavar!" evet, evet canavar! Ben bir canavarmışım. Çiftlik evinin ikinci katına gönderilmişim ve bir süt anne bana bakmakla görevlendirilmiş. Annem beni görmek için hiçbir zaman yukarı çıkmamış. (Castillo; Uyarlayan. Çelenk,1996, s.4)

"ADAM" ın bir canavar çocuk olarak doğuşu bütün yerli halk arasında hemen duyulmuştur. İnsanlar daha yüzünü bile görmeden ondan korkmaya başlamışlar ve dışlamışlardır. Babasını bile ölüm döşeğinde görecektir. Toplumun engellilere karşı geliştirdiği bir önyargıyla ya acıma ya iğrenme genelde de lanetleme yolunu seçmiştir "ADAM" için.

ADAM:(...)Yerli halk penceresinin önünden geçerken yukarıya bakmamaya gayret ederek haç çıkarıyormuş. Babamı ilk kez annemin öldüğü gün gördüm.(...)Kapı gıcırdadı ve açıldı. Kır saçlı, boynu omuzlarına gömülmüş izlenimi veren, Endülüs pelerini giymiş bir adam içeri girdi.tek söz söylemeden beni süzdü ve utanç duyarak şu sözleri mırıldandı:"Benim zavallı çocuğum! Sonra beni öpmeden gitti. (Castillo; Uyarlayan. Çelenk,1996, s.5)

Yalnızlığının kısmen azaldığı bir bölüm gelir ardından. "ADAM", süt annesi Gaixa ile karşılaşırız. Aslında bir tür yalnızlık paylaşımıdır, birliktelikleri. Gaixa; sessiz, dalgın bir kadındır. Halk bu tavrı yüzünden ondan korkmakta ve ADAM ı nasıl korkarak dışlıyorlarsa, onu dışlıyorlar ve lanetlemektedirler.

ADAM:(...)Dünyada babamdan ve beni sütü ile besleyen kadından yani Gaixa' dan başka insanoğlu görmemiştim. İnsanlar ise Gaixa' dan kaçıyordu. Ona büyücü diyor ve ondan korkuyorlardı. Gaixa dalgın ve sessiz bir kadındı. Hala genç olan bakışlarını sisle kaplı tepeler üstünde gezdirmeyi sever ve anlaşılmasız cümleler mırıldanırdı. Kışları Gaixa' nın ateş yaktığı büyük şöminenin yanında otururduk.(...)Gaixa başını birden kaldırır. "Bugün denizcilerin hiçbiri dönmeyecek. Kocakarılar kızgın. Deniz azmış ve ne zaman böyle olsa kurban ister." Diye mırıldanırdı. (Castillo; Uyarlayan. Çelenk,1996, s.5)

ADAM ın çocukluk yılları Gaixa' nın yanında geçmiştir. Ara sırada olsa babasını görebilmektedir. Castello tam anlamıyla çatışmalarla dolu bir karakter yaratmıştır. Dışlanmış bu cüce kambur içinde büyük bir sevgi taşımakla beraber oldukça da zekidir aslında. Bu onu daha da çaresiz bir umuda sürüklemiştir.

ADAM:(...)Babamdan başka kimse bizi görmeye gelmezdi. Bir gün geldiğinde bana "Eğer normal olsaydın, önemli biri olursun. Zavallı yavrum! Hiç de aptal değilsin." Babam haklıydı. Her gün yeni bir şey öğreniyordum. Okumayı nasıl öğrendiğim olanaksız. Ama oniki yaşında babamın kütüphanesinin büyük bir bölümünü okuyup bitirdiğimi hatırlıyorum. (Castillo; Uyarlayan. Çelenk,1996, s.5)

Oniki yaşına gelmiş olan ADAM içi sevgi dolu küçük bir çocuktur. Bir gün onu özgürlüğe kavuşturacak denizi görmek için; onu dinlemek isteyecek, içinde sakladığı mutsuzluğu paylaşabileceği ve onu anlayabilecek bir kişiyle karşılaşma ihtimalini beklemektedir büyük bir umutla. Daha toplumun büyük önyargısıyla ve acımasızlığıyla karşılaşmamıştır.

ADAM:(...)Özgürlüğün hayalini kuruyordum. Hiç görmediğim ve daha görmeden aşkla sevdiğim denizin nasıl bir şey olduğunu merak ediyordum. İçime doğuyordu sanki. Denizi seveceğimi biliyordum. Deniz... Ondan canlı bir varlık gibi söz ederdik. "Bugün yorgun" ya da "bugün hüzünlü" derdi Gaixa. En büyük suçum Linda, öteki insanlar gibi bir kalbimin ve aklımın olması mıydı acaba? Bir kambur, bir çirkin kesinlikle kalp sahibi olmamalı. Ama benim bir kalbim vardı ve ben onunla ne yapacağımı bilmiyordum. Birinin beni dinlemek isteyebileceği umuduyla onbeş yıl bekledim. Bunu bir düşün. Bu iki sözcük, bizim buralarda eş anlamlıdır. Çünkü umut varsa beklenir. Orada yağmur ve sisle iç içe, beni dinlemek isteyecek kimseye ne söylemem gerektiğini düşünerek hep bekledim. Belki ona mutsuz olduğumu bile söyleyecektim ve o kimsenin beni anlayacağından emindim. (Castillo; Uyarlayan. Çelenk,1996, s.5)

Tüm bu düşüncelerle onu anlayacak insanı bekleyerek yaşamı sürdürürken, babası rahatsızlanır ADAM ın. Hayatının kırılma noktasıdır bu durum. Odasından çıkarılmış ve babasının hasta yatağının yanına götürülmüştür. İlk defa başka insanlar görmüştür ve ilk defa diğer insanlar da onu yakından görmüşlerdir. Toplum önyargısını hissettiği, bir elin kamburuna dokunmasıyla ve betimlenmiştir.

ADAM:(...)Birisinden görülme düşüncesi beni öylesine korkutmuştu ki, hemen dolabın arkasına saklandım. Gaixa hiçbir şey söylemeden elimden tuttu ve beni birinci kata indirdi. Bir şeyler olduğunu hissediyordum. Korkudan tir tir titriyordum. Babam yatağına boylu boyunca kaskatı bir biçimde uzanmıştı. Ölmemişti ama ne kimildadı ne de başını çevirdi. Zaten onu zar zor görebiliyordum. Çünkü yatak benim için oldukça yüksekti. Odadakilerin gözlerinin bana hissettiğim için korku peşimi bırakmıyordu. Gaixa her zamanki gibi elimden tuttu ve odadan çıktık. Koridordan geçerken birisinin elinin kamburuma dokunduğunu hissettim ve korkunç bir kahkaha kulaklarımı tırmaladı. (Castillo; Uyarlayan. Çelenk,1996, s.5)

ADAM ın büyük yalnızlığı asıl şimdi başlamaktadır. Babası ölür. Aslına bakılırsa çiftlik ve babasının tüm malvarlığını ona kalmıştır fakat tüm çiftlik çalışanları onu terk etmişlerdir. Sadece Gaixa onunla kalmıştır. Terk edilmesinin tek nedeninin çirkinliği ve engelleri olduğuna inanmaya başlamıştır. İçindeki o umut, büyük bir hayal kırıklığına bırakmıştır yerini.

ADAM:(...)Utanç duyuyordum Linda. Bunu anlayabilmen güç. Kekeme misin, ağzın burnun yamuk mu, kambur musun, topallıyor musun? Bunu ancak kusurları başkaları tarafından alay konusu yapılan insanlar anlayabilir(...) Ruhumda duyduğum acı hala sürüyordu. Hala arkamdaki kakkahayı duyuyor ve kamburumun üzerindeki düşman elinin ağırlığını hissediyordum(...) Babam çoktan ölmüştü(...) Gaixa bana siyah bir elbise giydirdi. Birinci kata indik. İnsanların bakışları benim sefilliğimi ortaya çıkarıyordu. Çocuklar hayvanat bahçesinde su aygırını nasıl incelerlerse onlar da beni öyle izliyorlardı. Yalnızdım. Gerçeği söylemek gerekirse yalnızlık tek başına olmak değildir. Düşünceler yalnız insanlara her zaman eşlik eder. Çare bulunamayan yalnızlık başka bir şeydir. Bana yönelen bakışlar benim kesinlikle yalnızlığa mahkum olduğumu anlatıyorlardı(...) Mezarlıktan döndüğümde kendimi bomboş çiftlikte buldum. Herkes beni terk etmişti. Yalnızca Gaixa benimle kalmayı kabul etmişti(...) Çiftliğim terkedilmişti. Çünkü ben çirkindim. Çünkü ben kambur, topal, şaşı, dişsiz bir çirkindim. (Castillo; Uyarlayan. Çelenk,1996, s.6)

Üçüncü bölüm başladığında ADAM sahnenin köşesinde sandalyeye ters oturmuş bir biçimde boşluğa bakmaktadır. Bölüm genel olarak zorla kötü yapılan ADAM ın nasıl süreçlerden geçtiğini anlatmaktadır.

Etrafındaki herkes gittikten ve çiftlikte Gaixa ile baş başa kaldıktan sonra çiftlikteki hayvanlar açlıktan kıvranmaya başlamış ve işler ortada kalmıştır. ADAM tüm çalışanlarını ve halkını geri çağırmak ister. Gaixa, halkına karşı sert davranması gerektiğini ancak bu yolla saygınlık kazanabileceğini söyler.

ADAM: İnsan kötü olmaya mahkum mudur Linda? (...) Çirkindim ama kötü birisi değildim. Ama ne yapabiliyordum. Çiftliğim terk edilmiş ve hayvanlarım açlıktan kıvranıyordu. Gaixa “Sen efendisin. Efendileri olduğunu onlara kanıtla. Senin için çalışmak istemezlerse onları evlerinden etmekle tehdit et. Geri döneceklerdir.ayaklarına kapanmaya onları koruman için sana yalvarmaya geleceklerdir. Senin onlara ihtiyacın yok. Ama onlar sana muhtaç” (Castillo; Uyarlayan. Çelenk,1996, s.7)

ADAM, Gaixa’ nın önerisine uyar ve tüm çalışanlarını çiftliğe çağırır. Herkse toplandıktan sonra onlara bakar ve onlara acır. Kendisi çirkinliğinden sorumlu değildi, çalışanları da fakirliklerinden. Böylece onu anlayacaklar ve arkadaş olacaklardır. Kendi topraklarına ve evlerine sahip olacaklarını açıklar. Gaixa bu konuşmayı sevmez. Bunun işe yaramayacağını söyler. ADAM ın son barış çabası da işe yaramaz ve güce sahip olan insanlar onu aşağılamaya başlarlar.Yine tavan arasına saklanmak zorunda bırakılır.

ADAM: (...)birkaç saat içinde tüm ortakçılar çiftlikte toplanmıştı. Pencereye çıktım ve onlara acıdım. O anda bir şeyin beni onlara yaklaştırdığını ve bize bir benzerlik verdiğini hissettim(...) Onlara fakirliklerinden kendilerinin sorumlu olmadığı gibi, benimde çirkinliğimden sorumlu olmadığımı açıklamaya çalıştım ve onlara yeniden evlerine yerleşebileceklerini söyledim. Sonra, birden onlara bağlanmak ve onlarla arkadaş olmak ihtiyacını hissettim. Sıcak bir sesle, böyle bir anlaşmazlığın yinelenmemesi için evlerini ve topraklarını onlara hediye edeceğimi de ekledim. “Evleriniz sizlerin olacak” dedim. Onlara acıyordum.

Yalnızca iyilik yapmak istiyordum Linda. Sevinç çılgınlıkları ve alkışlar bekliyordum. Ama onlar bana şüpheyle bakıyorlardı. Sonra hiçbir şey söylemeden dağıldılar. Gaixa, “Yanlış yaptın” dedi. “Eğer başkalarından farklıysan onlara hediyeler vererek arkadaşlıklarını kazanamazsın. Seninle alay edeceklerdir. Bu insanlar yalnızca tehditten ya da kırbaçtan anlar.” Haklıydı. Küçük topraklarına sahip olur olmaz gülen sesleri ve alayları artmaya başladı. Beni Quasimado diye çağırıyorlar, taşıyorlar, ısırması için köpeklerini üzerime salıyorlardı. Artık gündüzleri evden dışarı çıkmaya cesaret edemiyor ve yeniden eve hapsediğimi hissediyordum. Onlara elimi uzatmıştım ve onlar içine tükürmüşlerdi. (Castillo; Uyarlayan. Çelenk,1996, s.7)

ADAM gündüzleri dışarı çıkamaz olmuştur, geceleri dolaşan bir canavar gibidir. Yirmi yaşına gelmiş genç bir adamdır artık ve içinde kontrol etmekte zorlandığı dürtüler iyiden iyiye artmıştır. Sadece geceleri dolaşabilmektedir ve gece yolunu kaybeder. Bu durum yanlış anlaşılır ve talihsiz bir kazayla sonuçlanır. Yol sormak için kapısını çaldığı kadın ondan korkar ve yüzünü yakar. Beş ay hastanede kaldıktan sonra eve döndüğünde kendisini çirkin değil korkunç olarak tanımlamaktadır artık. Halkı olanca gücüyle ADAM a saldırmaktadır. Sevgiyle yaklaştığı, yardım eli uzattığı, uzlaşmaya çalıştığı, sadece arkadaşlıklarını istediği çalışanları; kendi korkularının faturasını ADAM dan çıkarırlar. Onu lanetler. ADAM la beraber yine kendilerinden farklı olan Gaixa’ yı da lanetler.

ADAM: (...) Günlerimi denizi, tepeleri ve ufukta seçilebilen en yakın çiftliği seyrederek geçiriyordum. Geceleri sis içinde ışıkların parıldadığı görülüyordu. Bir kadın arzuluyordum. (...) benimde bir cinsel organım vardı. Ne kadar tuhaf görünürse görünsün benimde bir kalbim ve cinsel organım vardı. Arzularımı sık sık evde çalışan kızları düşünerek gideriyordum.(...)Bir akşam yalnız başıma dışarı çıktım. Bir lamba aldım. Gecenin ve sisin içinde yola koyuldum. Yağmur yağıyordu. Çevremi sis sarmıştı. Yolu bulmakta zorluk çekiyor, artık önümdeki hiçbir şeyi ayırt edemiyordum. Yağmur beni iliklerime kadar ıslatmıştı. Korkudan ve soğuktan titriyordum. Ansızın bir ışık fark ettim. Eski işçilerimden birinin eviydi bu. Kapıyı vurdum. B ir kadın açtı. Beni görünce korkunç bir çılgılık attı. Kapıyı kapatmadan koşturarak içeri girdi. Ben de evin erkeğini bulmak ve ona yolu sormak amacıyla içeri girdim. (...) Başıma gelenleri açıklamak için kadına doğru ilerledim. O zaman tencereyi kavradı ve içindekini yüzüme boşalttı.(...) Vigo’ da ilaç kokan bir hastane odasında tam beş ay kaldım. Ama eskisinden daha da çirkin olmuştum.daha doğrusu çirkinden korkunç olmuştum.(...)Eve döndüğümde Gaixa beni kapıda karşıladı. Arabadan iner inmez taş yağmuruna tutuldum. Başım kanyordu. Bütün camların kırıldığını duyuyordum. Gaixa güçlkle içeri soktu beni. Dışarıdakiler ise usanmadan bağırıyorlardı. “Quasimado darağacına! Cadılar ateşe! Ölüm! Ölüm! (Castillo; Uyarlayan. Çelenk,1996, ss.7-8)

Sonunda dönüşmek zorunda bırakıldığı canavara dönüşmeyi kabul etmiştir ADAM. *İnsan ahlaksızlığının sonsuz olanaklarını değerlendirmeyi* öğrenmiştir kendi deyişiyile. İşçilerine kötü davranır, borçları yüzünden evlerini ve topraklarını ellerinden alır, kadınlarıyla yatar. Yolunu şaşırın kadınları korkutur, onları bir canavar olduğuna inandıran oyunlar oynar. Sadece yol sormak istediği insanlar tarafından saldırıya uğramış ve kötü ilan edilmiştir. Sevgiyi ararken kötülüğü bulmuş ve hayallerini paramparça ederek çirkin bir canavara dönüşmüştür sonunda.

ADAM:(...) Hepsi yoksuldu ve hepsinin bana borcu vardı. İşçilerime kötü davranmaya ve borçlarını ödemeleri için baskı yapmaya başladım. Çok küçük bedel karşılığında evlerini aldım.(...)kadınlarını arzularıma boyun eğmeye zorladım. Böylece insan ahlaksızlığının sonsuz olanaklarını değerlendirmeyi öğrendim.(...) kocalar borçlarının vadesini uzatabilmek için boynuzlanmaya göz yumuyorlardı. Kadınlar birbiri ardına geliyor, eteklerini kaldırıyor, göğüslerini açıyorlardı. Kendilerini canavara vermek için hepside birer bahane bulmuşlardı. Sevgiyi arayıp da kötülüğü bulmaktan daha acı bir şey olabilir mi Linda? Kötü olmak kolay değil ama alışıyordum. İnsanların benden beklediği rolü oynamaya koyulmuşum.(...) gece bastırınca bir çiftlikten ötekine yalnız başına gidip gelen kızları korkutmaya ve onların korkularıyla alay etmeye başladım.hepsine duymak istedikleri şeyleri söylemesini bildim. Hepsinin gizlerini bildiğim için bunları önüme gelene anlatıyordum. O zaman benden korkmaya başladılar.İnsanların büyük çoğunluğu ideallerini ve hayallerini hayatta izledikleri yol boyunca paramparça ederler. Ama bunu isteyerek yapmazlar, savaşılmaya çalışırlar.(...) Arkadaş edinmek istemiştım, bana küfredmişlerdi.(...)yüzümü yakmışlardı. Kötü olmuştum. (Castillo; Uyarlayan. Çelenk,1996, ss.8-9)

Dördüncü bölüm ADAM ın hiçbir zaman sahip olamadığı ama hep aradığı ailesine, dostuna sevgilisine kavuştuğu anın anlatıldığı bölümdür. Bu bölümde ADAM Linda adını verdiği gitarıyla karşılaşır ve hayatı bir anda değişir. Kendi deyimiyle *bir aziz yeteneğiyle doğduğunu* keşfettiği bölümdür.

Bölüm başladığında ADAM elinde kağıttan yapılmış bir gemiyle yerde oynamaktadır. Yirmi yıldır özlemine duyduğu, hayalini kurduğu denize kavuşmasıyla başlar bölüm. Bir sabah aniden kalkar, arabanın hazırlanmasını ister ve denize doğru yola çıkar. Denizle ilk karşılaştığı aşık olur ona. Başka kimseye veremediği aşkını ona verir. İlk defa huzur bulduğunu düşünür. Keşfetmenin keyfine varmıştır ve daha fazla hayal kurmaktan vazgeçer bu onu huzura kavuşturmuştur.

ADAM:(...)Deniz...Biliyor musun Linda, yirmi yaşına gelmişim ve denizi hala görmemişim. Onun hayal ettiğim gibi bir sonsuzluk olup olmadığını görmek istiyordum. Bir sabah çekip gittim.(...) Bu geniş dünya beni büyülemişti.(...)Sahibi olduğum otelde bir oda ayırtmışım ama arabacıdan önce beni deniz kıyısına götürmesini istedim. İşte hışırdayan denizle karşı karşıyaydım.(...)Ansızın denizin karşısında pek çok şeyi anladım. Onu aşkla sevdim. Başka hiçbir insanı sevmediğim kadar sevdim denizi Linda.(...) Deniz bir

sonsuzluktur. Ben onun yanında huzur bulmuştum. Huzur ise hayal kurmamaktır. Hayal kurmaktan bıkmıştım. (Castillo; Uyarlayan. Çelenk,1996, s. 9)

Deniz kenarından tekrar otel odasına döndüğünde yemek yerken sokaktan gelen ses hayatını değiştirecektir. Altüst olmuştur. Gitarın hayallerinden kurtulmasına yardım edeceğini ve onlara şekil verebileceğini düşünür ve arabacısından gitar çalan kişiyi yanına çağırmasını söyler. Gelen Cordoba' lı bir çingenedir. Ondan kendisine gitar çalmayı öğretmesini ister ve gitarist kabul eder. Böylece ne annesinin ne de babasının olmadığı şeyle sıcak dosta Linda ile tanışır. Uzun süre çalışır, günlerini ve gecelerini gitarına adanmıştır. Hayallerinden ve insan olmaktan vazgeçerek yaşadığı yirmi yılın sonunda, vazgeçmemesi gerektiğini gösteren bir kanıt geçmiştir eline. Artık insanlara seslenebilecek ve onlara kendini anlatabilecek olmanın verdiği şevkle bir yıl durmaksızın çalışır. Çocukluğundan beri iyi insan olmak için uğraş vermektedir, insanlara yaklaşmaya çalışmaktadır, kendini onlara anlatmak istemektedir. Sonunda bu fırsat karşısına çıkmıştır. İki defa insanların karşısına çıkmayı denemiştir. İkisinde de başarısız olmuştur. üçüncüsünü denemek için fırsatı da gücü de vardır artık.

ADAM:(...)yemeğimi odamda yalnız başıma yedim. Alt üst olmuştum. İşte o an bir gitar sesi duydum. Bu yayılan bir rüyaydı. Uzakta kayalıkların üzerine vuran dalgaların sesi ve pencerenin altında gitarın dalgın mırıltıları...ağlıyordum ve kendimi gitar çalarken görüyordum.(...) İşte o an gitarın hayallerimden kurtulmama yardım edeceğini, onlara bir şekil verebileceğini anlamıştım. (...) Bütün hayatım boyunca çabalamıştım. İnsanlar beni hiç dinlememişlerdi, belki gitarımı dinlerlerdi; belki de gitar bu tutkuyla umut ettiğim şeye ulaşmanı sağlayacak bir araç olacaktı.(...) Birden bire elimde olmaksızın arabacıyı çağırttım.(...)Gitaristi bana çağırmasını söyledim.(...) Uzun boyluydu ve siyahlar giymişti. Saçları kahverengi, gözleri iri ve mavi ışıltılı, burnu hafifçe kemerliydi. Adı Jairo idi. Cordoba' lı bir çingenedi. Görüntümden dolayı korkmuş ya da şaşırmışa benzemiyordu. (...) Bana gitar çalmayı öğretmeyi kabul edip etmeyeceğini sordum. (...)”Bu bir sır” dedi. “Bu sırrı açığa vurmamak gerekir. Gitar kutsaldır. Gitar ellerinin arasındayken bir Tanrı gibisindir. İnsanları kakhahadan gözyaşlarına, acıdan sevince sürükleyebilirsin. Sizden hoşlandım.” Anlaşmaya vardık. Çiftlikteki evime gelip orada bir yıl kalmayı kabul etti.sonra seninle tanıştım Linda. Senin bütün hayatım haline geldiğini ve hayatta artık en çok seni sevdiğimi anlamamı isterim. Senin yanında yaşıyor, senin yanında uyuyordum artık. Sen artık benim, ne annemin ne de babamın olmadığı bir şeydin, sıcak bir dosttun.(...)Bütün gücümle çalışıyordum gece, gündüz.(...) Bütün ruhum sana geçmişti sanki. (...) Senin anlattıkların benim hiç kimseye söyleyemediğim, ama birisiyle paylaşmak istediğim şeylerdi. Sen artık evin merkezi olmuştun. Hepimiz yeniden doğmuş gibiydik. Ben, Gaixa.(...) Seni seviyordum, seni yitirmekten çok korkuyordum Linda. Çünkü seni yitirmek benim için ölmek demektir. Hayatta hiçbir şeyim olmamıştı.(...) kamburumu boş odalarda oradan oraya sürükleyerek yirmi yıl geçirmiştım. Konuşacak kimsem olmadan, bir insan olma hayallerimden vazgeçmek zorunda kaldığım yirmi yıl. Ama artık sen vardın. Jairo karşımda öylece oturuyor, hatalarımı söylüyordu. Bana cesaret veriyordu. Her zaman neşeliydi. Beni kendine eşit gibi görüyordu, bir insan gibi yani. Bir insan gibi davranılmak harika bir şeydi. İlk kez birisi beni adıyla çağırıyor ve benimle korku ya da art niyet olmaksızın konuşuyordu. Bana seninle daha iyi nasıl, insanlara sesleneceğimi öğretiyordu. Artık insanlara kendimi anlatabilecektim. Çalışıyordum, deli gibi çalışıyordum.(...) Senin diğer insanları

ikna etmeme yardımcı olacağına inanıyordum. Onları sevdiğimi söyleyecektim, onlara canavar olmadığımı söyleyecektim.(...) Sen benim son umudumdun Linda. (...) Küçüklüğümden beri iyi insan olmayı arzu etmişim. İnsanlara yaklaşmayı denemişim ama beni örselemişlerdi. Çirkin olduğum için kötü olduğuma inanıyorlardı. Gitar çalan bir insan hayalperesttir. Hayal her türlü iyiliğin ve kötülüğün ötesindedir. Hayatımın dönüm noktası olan o an yaklaşıyordu demek. İnsanlar arasına üçüncü çıkışı yapacaktım. İlk seferinde beni dikkatle incelemek ve alay etmekle yetinmişler; ikincisinde yüzümü mahvetmişlerdi. Üçüncüsünde ne olacaktı? Korkuyordum hem de çok! (Castillo; Uyarlayan. Çelenk,1996, ss. 9-10-11)

Beşinci bölüm oyunun son bölümüdür. ADAM üçüncü ve son sınavına çıkmak üzeredir. İnsanlarıyla son karşılaşmasına. Bu karşılaşma anı için su haccı bayramını seçmiştir. Bayramda karşılıklarına dikilecek ve en güzel şarkılarını çalacaktır onlara içindeki iyi insanı görmelerini sağlayacaktır. Bunun için var gücüyle çalışmaktadır. Hüzünlü bir umut taşımaktadır içinde. Onu anlayacaklarını ve alkışlarla, hayranlık dolu çığlıklarla karşılayacaklardır onu.

ADAM:(...) (Su haccı bayramına gitmeye karar vermişim. İlkbaharda yapılan bu şenliğe daha çok vakit olmasına karşın ben repertuarımı hazırlamıştım bile. İnsanlara zalimliğimi ve çirkinliğimi unutturacak bu dans havalalarına ve şarkılara gece gündüz çalışıyordum. Kalabalığın hayranlık dolu çığlıklarını ve alkışlarını şimdiden duyar gibi oluyordum. (Castillo; Uyarlayan. Çelenk,1996, s. 9)

Gaixa ise yaşlanmıştır. ADAM çalışırken onu kendisi izlediğini görür. Gaixa ile ilgili duygularının muhakemesini yapmaya başlar. Ona gösterdiği ilginin derecesini ölçer içinde. Ne de olsa hayatı boyunca onunla beraber yaşamıştır. Onunda kendisi gibi çirkin olduğunu, yalnızlığa mahkum edildiğini ve toplumun önyargısından kurtulamadığını fark eder. bir gün sonra ölü bulurlar Gaixa' yı. Mezarlıkta, ADAM ın babasının mezarı başında taşlanarak öldürülmüştür.

Gaixa öldürüldükten sonra tam anlamıyla yalnız kalmıştır ADAM. Daha da acımasızlaşır. İnsanların arasına umarsızca karışmaktadır artık. “canavar” bağırışlarının arasında kahkahalarla bir görünüp bir yok olmaktadır. Zor geçen kışla beraber, hayvanlar için yem bulmak zorlaşmıştır topluluk için. ADAM a hayvanlara yem vermesi için yalvarırlar ortakçılar. Kabul etmez. Hatta eşlerini gönderirler. Onları da reddeder. İyiden iyiye yalnızlaşmış ve acımasızlaşmıştır. İçten içe onlara yardım etmek istese de canavar rolünü oynamaktan geri durmaz.

ADAM:(...)Gaixa kedi gözleriyle beni süzüyordu.(...) Yaşlanmıştır. Bana her zaman sadık olan bu yaşlı kadına hep ikinci dereceden bir ilgi gösterdiğimin farkına vardım. Kendimi ona nasıl affettireceğimi bilemiyordum. (...) Kar yağdığı

bir sabah onu çiftlikte göremedim.(...) Onu mezarlıkta babamın mezarı üzerinde buldular. Taşlanarak öldürülmüştü. Cesedinin çevresine kocaman taşlar yayılmıştı.(...)hemen ertesi gün pişmanlıklar sarmıştı beni. Acı çekiyordum. Onu özliyordum. Onun ölümünden sonra daha da acımasız olmuşum. Ortakçılar gayda eşliğinde dans ederken, birdenbire ortalarında bitiyor ve korkunç bir kahkaha basıyordum. “Canavar!” diye bağırarak kaçışıyorlardı. Ben onların bu şaşkınlıklarından zevk alıyordum. (...) Gaixa2 nin ölümünü izleyen kış hüzünlü geçti.(...) hayvanlar yemsiz kaldı.(...)ortakçılar yem parasını ödeyemeyecek kadar parasızdılar. Boş yere benden inekleri için ödünç birkaç demet yem vermemi istediler. Kabul etmedim. Karşılığında karılarını bile kabul etmedim. İçten içe onlara acıyordum(...)ama beni onların çılgınca bakışları engelliyordu. Ne yapmalıydım? Rolümü oynamaya çaba gösteriyordum.(...)bu canavarı içimde taşıyordum. (Castillo; Uyarlayan. Çelenk,1996, ss. 12-13)

Beşinci bölüm adeta ADAM ın karakterini yansıtan bir yapıdadır. Kış mevsimiyle beraber tamamen yalnız kalan, içindeki iyiliği bastıran ve dışındaki canavarı gerçekmiş gibi yaşatan ADAM; baharın gelmesiyle tam tersi bir karaktere bürünür. Çiçek toplamaya çıkmakta, yaşamı keşfetme isteği duymakta hatta kamburunda güneşin sıcaklığını hissetmekten bile rahatsız olmamaktadır. Su haccı bayramı günü geldiğinde kalabalık yerleşmeden bir balıkçı barakasına gizlenir ve gecenin inmesini bekler. Ortalık iyice kalabalıklaşınca insanların karşısına çıkar. Bu karşılaşma adeta ADAM ın son mahkemesidir. Toplumuna karşı verdiği bir varoluş savunması kendini son kez ifade etme çabasıdır. Büyük bir coşkuyla, kendinden geçerek gitar çalmasına rağmen o büyük önyargıyı kıramaz ve şeytana alet olmakla suçlanır tekrar lanetlenir. Toplum, ADAM yok oluşu için tek çarenin gitarı Linda’ yı ortadan kaldırmak olduğunu anlar ve gitarı parçalar. Böylece ADAM ne olursa olsun kırılmaz bir önyargıyla karşı kaşıya olduğunu anlar ve bu kapalı topluluğun vicdanını rahatlatmak için tek şeyi yapmaya kendini yok etmeye karar verir.

ADAM:(...)Baharın coşkusunu içimde yaşıyordum ve yaşamı keşfediyordum.(...) nihayet büyük gün gelip çatmıştı. Bütün ömrüm boyunca bu anı beklemiştim. Kamburum, yüzümdeki korkunç yara izim, topal bacağımın onların karşısına çıkacaktım.(...) haç çıkardım. Seni göğsüme bastırıyordum. Sen ve ben ikimiz büyük sınava hazırдық. Kalbim yerinden fırlayacak gibiydi.(...)Hacılar beni daha fark etmemişti.(...)Birden bir genç arkasını döndü. “Canavar!” (...) Bir saniye duraksadım sonra ansızın durdum. İşte benzerleri olma hakkını bana verecek, beni yargılayacak olanlar karşımdaydı. İnsan mahkemesi karşımdaydı.(...) Senden başka güvenecek bir şeyim yoktu Linda. Tek söz etmeden oturdum. Onlar da oturdular. Çalmaya başladım.(...)uzun bir sessizlik sardı çevremi. Hepsi şaşkın şaşkın duruyor vehiç kimse kararını söylemeye cesaret edemiyordu. (...)Neden sonra Manaos bana doğru geldi.(...)”Yaptığın şey doğru değildi. Kadınlarımız ve çocuklarımızı korkutmak için çevrede dolaşırken, en gerçek ve güçlü içgüdüleriyle hareket ediyordun.(...)böylesi çirkin bir vücuttan, böylesine kötü bir ruhtan iyi bir şey çıkamaz. Öyleyse bu müzik nerden geliyor şeytandan!(...)Ölümlere ve dirilere karşı günah işledin. Ölmen yerinde olurdu ama istesen bile ölemeyeceksin.(...) Bu kılık değiştirmen hiçbir işe yaramayacak. Kötü bir ağaç yalnız kötü meyveler verir. İnsanların lanetini üzerinde taşıyacaksın ve şarkıların artık vicdanları rahatsız etmeyecek. Çünkü gitarın ölmek zorunda.(...)Seni yerden yere vuruyorlardı. Öldüğünden emin olduktan sonra ise

*seni denizin kıyısında bırakıp gittiler.(...) Linda bunu bana neden yaptılar?
Onlarda artık başka çarem kalmadığını biliyorlar.(...)İnsan kötü olmaya mahkum
mudur Linda? (Castillo; Uyarlayan. Çelenk,1996, ss. 13-14-15)*

4. “ÇİRKİN” OYUNUNDAKİ ADAM KARAKTERİNİN TAHLİLİ VE ROLÜN ÜSTÜN AMACI

4.1. ADAM KARAKTERİNİN TAHLİLİ

Oyunun tek oyun kişisi vardır; ADAM. İnsanlar tarafından kabul görmeyen, dışlanan, dikkate değer bulunmayan , aşağılanan ve lanetlenen bütün engellileri temsil ettiği için ismi özel olarak belirtilmemiştir. Adeta tam bir tecrit hayatı yaşamaya mahkum edildiği için sahibi olduğu çiftliğin çatı katında yaşamaktadır ve dolayısıyla oyun bu çatı katında geçer. Oyunun tek kişisi vardır. Fakat oyun temel çatışmasını bu tek karakter üzerine kurmuştur. ADAM büyük fiziksel kusurlara sahiptir. Fakat tüm bu fiziksel kusurlarına karşın için de büyük bir sevgi barındırmaktadır. Bozuk bir fiziğe sahip olmasıyla birlikte çalışkan bir zekaya sahiptir. Ayrıca kendi deyimiyle bir aziz yeteneğiyle doğduğunu, yani muhteşem bir gitar kabiliyetine sahip olduğunu sonradan öğrenecektir.

Yirmi yaşındadır. Doğuştan engellidir. bir ayağı ötekinden kısa, yarı kör, dişsiz ve kamburdur. Babası Galicia’ da bir toprak ağasıdır. Annesi ise soylu bir aileden gelmektedir. Doğduğundan itibaren annesi bile onu görmeye tahammül edemez ve çatı katında yaşamak zorunda bırakılır. İletişim kurabildiği tek kişi süt annesi ve bakıcısı Gaixa’ dır.

Yirmi yaşına gelene kadar çiftlikte çalışanlar ve yaşadığı toplum onu dışlar hatta lanetler. ADAM ise her fırsatta içindeki sevgiyi insanlarına göstermeye çalışır çünkü tek istediği kendini anlatabileceği bir insan bulmak ve içindeki iyiliği onunla paylaşmaktır. Engelli ve çirkin olmasının onu kötü biri yapmadığını aksine iyi bir insan olduğunu göstermek istemektedir.

Fakat her denemesinde başarısız olur. Bu durum, onun giderek yalnız ve hırçın bir karaktere bürünmesine yol açar. Bunun sonucu olarak insanlarından oç alma yolunu seçer. Yıllarca sevgiyle yaklaşmaya çalıştığı insanların her türlü acizliğini kendi çıkarları için kullanır. Ortakçılarını ağır borç yükü altına sokar. Kadınlar borçlarını vadelerini uzatabilmek için onun

cinsel isteklerine boyun eğmek zorunda kalır.

Fakat yirmi yaşına geldiğinde özlemini duyduğu denize kavuşmasıyla ADAM ın hayatında bir değişiklik olur. Deniz kenarında duyduğu bir gitar sesiyle hayatı değişir. Orda tanıştığı gitaristten kendisine gitar çalmayı öğretmesini ister. Ve gitarla burada tanışır. Gitara Linda adını verir. Çocukluğundan beri hayal ettiği her şeyi gitarla anlatabileceğini düşünür. Linda içinde saklı kalmış hislerini, iyiliğini ve sevgisini insanlara aktaran bir tercüman olacaktır onun için.

Fakat içinde yaşadığı bağınaz toplumu onu yine de anlamayacak, lanetleyecek. Hayatı demek olan gitarını elinden alıp parçalayacak ve ADAM ı da yok oluşa sürükleyecektir.

4.2. ROLÜN ÜSTÜN AMACI

Gerçeği söylemek gerekirse yalnızlık tek başına olmak değildir. Düşünceler, yalnız insanlara her zaman eşlik eder. Çare bulunmayan yalnızlık başka bir şeydir. Gerçek yalnızlık karşısındaki insanın bakışlarında kendini gösteren yalnızlıktır.

Galicia' nın rialarla kaplı gizemli dünyasında, gri gök, gri yağmur altında ve gri çiftlik evlerinde, kötülüğü bir saplantı olarak yaşayan insanlar arasında, “iyi” olma savaşı veren bir “çirkin” in yaşadıkları, bugünün dünyasında cinsel-etnik-dinsel kültürel kimliklerinden, tercihlerinden ya da görünümünden ötürü yargılanmadan mahkum edilen, yok edilen “çirkin” lerin, “hilkat garibelerinin” yaşadıklarıyla benzeştir.

O halde ADAM rolünün üstün amacı; toplumun katı önyargılarına, acımasızlığına ve kör inançlarına karşı umarsızca ayak diremektir. ADAM her ne kadar içinde yaşadığı coğrafya itibariyle Galicia dan bahsetsede, bölgesinde yaşanan ortak bir insanlık derdini dile getirir.

5. OYUN METNİ

Aşağıdaki metin İnci Kaplan'ın türkçeye çevirdiği, Michel del Castillo' nun GİTAR adlı romanından Semih Çelenk uyarlanmıştır.

“ÇİRKİN”

1.Episod

“Linda, sana herşeyi en baştan anlatacağım.”

Sahne alabildiğine beyazdır, bembeyaz. Bir tül inceleğinde ve bir kuğu gibi beyaz... Ortada bir yerde üstü beyaz cibinlik benzeri tüllerle örtülmüş görkemli bir yatak. Işık, arkada tüllerin arkasında bir silüet gibi sandalyenin üzerinde gitarıyla duran ADAM'ı aydınlatır. ADAM “fantazyayı” çalmaya başlar. Parçanın bitmesiyle ışıklar kararır. Sahne yeniden aydınlandığında ADAM arkasını dönük bir biçimde yerde oturmaktadır.

ADAM --Bilmiyorum Linda belki de bütün hata bendeydi.Evet, evet Linda, sana herşeyi baştan anlatmalıyım.Dinle Linda.. Çok fazla zamanımız yok. Bütün bu olanların belki de tek suçlusu benim Linda... Elbette bana minnettar olmalarını beklemiyordum. Onlara bir kalbim olduğunu göstermek istemiştim. Ama aşırı derecede çirkindim. Çok çirkin insanların kalp sahibi olmamaları gerekir. Evet, evet Linda... Sana bütün olanları baştan anlatmalıyım. Yoksa, bütün bu başıma gelenleri nasıl anlayabilirsin? Bütün bunları bilmen gerekiyor. (Bir an sessizlik)Benim niye bu kadar çirkin olduğumu hiç düşündün mü Linda? Biliyorum, sen benim çirkinliğimle uğraşmıyorsun. Ama.. beni anlamak için çirkinliğin ne demek olduğunu iyi anlamalısın. Çirkin! Bu sözcüğün anlamını iyi bilmelisin Linda. Bin türlü güzellik olduğu gibi, bin türlü de çirkinlik vardır. Bana gelince ben tam anlamıyla bir çirkinim.Sırtımda koca bir dağ taşıyorum. İki ayağım aynı anda basmıyor yere... Sonra gözlerim... Ancak biri işe yarıyor. Burnum, gözlerimin ortasında bir volkan gibi... Kocaman bir volkan. Şu yüzüme bak, çocukluğumdan beri hiç traş olmadım. Yüzümü gizlemek için bu tüylerden güzel şey bulunabilir mi? Yanlışlıkla gülmeye kalksam, herkes kaçıyor. Bana acımanı da benden korkmanı da istemiyorum Linda... Korkutmaktan ve acındırmaktan bıktım. Kötü ve iyi

olmaktan usandım Linda... (Büyük bir patlamadan sonra anlamsız bir gülüşle tekrar eski haline döner.) Önce sana burayı, doğduğum yeri anlatmalıyım. Galicia'yı... (Coşkulu bir biçimde hissederek anlatmaya çalışır.) Yeşil, yemyeşil... tepeler, çayırlar, ormanlar ve çalılıklar... Sis tepelerin doruğunda dağılır. Sanki tepeler için için ve gizemli bir ateşle yanar gibi... (İlk kez o an aklına gelmiştir bu soru.) Belki de gerçekte yanıyordur. Ötesi sonsuzluk... Deniz ise tepelerin ardında.. Deniz... (Durur, uzaklara bakar.)Onu burada, bir tanrıça gibi düşlemen gerekir. (Denizi yansılar.) Beyaz köpükleriyle kayaları yalar, yayılır, kayar, sokulur, yükselir, alçalır, yeniden yükselir. Uzun dalgaları ile çetin ve erkeksi kayaları okşar, kulağına birşeyler anlatır ve sonunda sinirlenerek, doyurulmamış arzuların kalbi kırması gibi, aşkının öfkesiyle dağılır. Ama hiçbir zaman yenik düşmez. Yeniden başlar ve onu iten erkeğe sokulur, onu parçalar. (Büyük bir duygu boşalımıyla halsiz kalır, sonra yeniden eski sakin tavrına döner.) Sonra, Galicia'da yağmur yağar, daha doğrusu çiseler. Şimdi gözünün önüne getirebiliyor musun Galicia'yı? (Sahneni arkasında büyük bir tablo yapmış gibi başını yukarıya doğru kaldırarak yarattığı bu tabloya hayranlıkla bakar.) Ama dur, tabloda eksik olan birşey var. Bizim ülkemizde büyük ırmaklar yoktur. Ama ria'larımız vardır. Bunlar, böyle genişliği uzunluğundan daha fazla olan deniz kollarıdır. Ria'lar o kadar geniştir ki öteki kıyı zor seçilir. Şimdi o zaman bütün parçaları biraraya getir. Başlı dumanlı tepeleri, denizin beyaz köpüğünü, sisle kaplı riaları ve hepsinden önemlisi yağmuru düşle... Gece ve gündüz, denizin ve tepelerin üstüne suyun tekdüze serpintisini. (Burada ilk kez seyirciye yüzünü döner. Onun çirkinliğiyle seyircinin ilk karşılaşmasıdır bu.) Tanrının denize yağmur yağdırması ne komik değil mi? Buraların insanını anlayabilmen için bütün bunları bilmen gerekir. Bizim bölgenin halkı çok yoksuldur. Bu seni şaşırtabilir belki.. Beni de şaşırtıyor. Çünkü yoksul olmayabilirdik. Yo, yo siyasetten filan söz edecek değilim. Zaten, hiç anlamam. İtiraz merakım yüzünden herkese karşıyım. Düşüncem paylaşılıyorsa, onu hemen değiştiririm. Hiç kimseyle aynı düşüncede olmak istemem. (Öfkeyle bağırarak)Çünkü hiç kimseyi onunla aynı düşüncüyü paylaşacak kadar sevmiyorum. (Yine eski tavrına döner.) Evet, yoksuluz. Birbirinden uzak çiftliklerde yaşarsınız. Gri gök ve gri yağmur altında tek katlı, gri çiftlik evlerinde. Ortakçılar ve mevsimlik işçiler ahırlarda inekler ve atlarla birlikte yatarlar. Ahırda hava sıcaktır. İnekler sürekli geviş getirir ve sıcak solukları havayı ısıtır. İşçiler samanların üzerinde, ıslak çayırlara ve yıkık dökük çatılara yağın yağmurun hüzünlü gürültüsünü dinleyerek uyurlar. Aç olan insanlar her zaman azla yetinir. Az konuşurlar, az yerler, az gülerler ve inanılmaz fesattırlar. Biliyorum herkes fesattır. Hatta, kiliseleri dolduran şu siyah giysili yaşlı kadınlar bile ne kötülüklerle doludur. Ama bizim burada kötülük bir saplantı

halindedir. Ahırların tatlı sıcaklığı, sis, yağmur, uzun geceler, can sıkıntısı, ve uzaktan davetkar çağılması duyulan deniz var. Burada günah işlemekten başka ne yapılır ki? Kızlarımız öyle istek uyandırıcı cinsten değildir. (Taklit eder.) Daha çok etine dolgundurlar. Bot giyerler ve başörtülerini çenelerinin altına bağlarlar. Kan kırmızı yanakları ve ışıltısız gözleri vardır. Ağır yük taşımaktan gözlerinin ferisi sönmüştür. Sonra, burada bir kadın tıpkı bir sözcük gibi, yalnızca bir alettir. (Bir an durur.) Dur Linda, hemen alınma. Sen farklısın. Sen bir dışısın ama sen bir kadın değilsin. Bu söylediklerim senin için geçerli değil. Bir kadından insan çok değişik biçimlerde yararlanabilir. Gülme lütfen, buradaki erkekler de dünyanın her yerindeki erkekler gibi herkesin karısıyla yaptığı şeyi bilirler. Evet, bazen çocukların doğduğu da olur. O zaman evlenmek gerekir. Ama er ya da geç bir gün zaten evlenmek gerekir. Hem sonra, belli bir açıdan bakınca kadınların hepsi aynıdır. (Yine bir anlık sinir ve kreşendo) Bana gelince... Ben sadece onların bir röntgencisiydim... Kendi kendimi tatmin etmeye mahkumdum, Lütfen bana kızma Linda! Kızma! İkiyüzlülük yok! Eğer benim yerimde olsaydın ve kendini hep dışlanmış, hep terk edilmiş, hep küçümsenmiş görseydin ne yapardın? Ya kendimi dine verecektim ya da yalnız başıma günah işleyecektim. (Tekrar eski sakini tavrına döner.) Sonra buradaki insanların batıl inançları vardır. Hayalet ve büyücülere inanırlar. Şeytanı görür ve geri dönen ruhlarla konuşurlar. Öteki dünya onlarda bir saplantı halindedir. Ben, batıl inançlıları severim. Çünkü yeryüzünde öyle çok açıklanmamış şey var ki, onları esrarengiz olarak kabullenmek, açıklamaya çalışmaktan daha iyi. Ben hayaleti ermişten daha çok severim. Hayalet eğlencelidir. Artık, olanları anlayabilmen için gerekli herşeyi biliyorsun Linda. Herşeyi, çirkin olduğumu biliyorsun. Lütfen beni iyi dinle Linda... Öleceğim ve seninle konuşmak benim için çok önemli. Hayır, ne olur gülme. Çok ciddi bir şeydir ölüm. Ölen kötü, çirkin, kambur bile olsa, onunla sen de ölürsün biraz. Çünkü sona eren hayattır. Hiçbir şey yeniden başlamaz. Ben umutsuzluktan ölüyorum Linda. Düpedüz umutsuzluktan, yalvarırım anla beni. Hiçbir umudun kalmaması ne demektir, anlıyor musun? Şimdiye kadar hiç kimseye senle konuştuğum gibi konuşmadım Linda... Ben senin dışında hiç kimseyi sevmedim çünkü Linda... Hiç kimseyi. Niye seveyim ki? Sen de biliyorsun sevmek çok zordur. Tanrı bile sevmez. En güzel meleğini ölüme mahkum eden Tanrı, nasıl sevebilir ki? (Kulise doğru yönelir.) Karanlık çöküyor. Bana yokmuşum gibi davranıyorlar artık Linda... Yokmuşum gibi... Asıl dertleri seni öldürmekti çünkü. Öldürdüler. Sen olmadan elsiz, ayaksız kalacağımı biliyorlardı. Yaşlı Manaos, o lanetli günde şöyle demişti: (Taklit eder.) "Sen ölümlere ve dirilere karşı günah işledin. Ölmen yerinde olurdu ama istesen bile ölemeyeceksin. Sonsuza dek insanların lanetini üzerinde taşıyacaksın. Şarkıların artık

vicdanları rahatsız edemeyecek. Çünkü o ölmek zorunda.” Böyle dedi. Bana verdiğin karşılıksız sevgiyi kıskandılar. Böyle çirkin, lanetli bir adamı nasıl olup da sevebildiğine hayret ediyorlar. Onun için seni öldürdüler Linda, onun için... Ama biz hiç ayrılmayacağız Linda, hiç ayrılmayacağız... (Sert bir gitar vuruşu ve karanlık.)

2.Episod

“ Ölüm ve çaresiz yalnızlık...”

Sahne loş bir ışıkla aydınlanır. ADAM masada oturmaktadır. Şarap şişesinden kadehi doldurur ve havaya kaldırır. Bir süre seyreder. Sonra büyük bir keyifle ağzına götürür kadehi . Tam içecekken durur, yatağın olduğu tarafa bakar.

ADAM --Şarap... Mahzen ağzına kadar şarap dolu hâlâ. Babam müthiş düşküdü şaraba. Babamı tanımıyorsun değil mi? Evet, tanımıyorsun. Babam zengin bir insandı. Bizim buralarda en yoksul bölgelerde bile zengin insanlara rastlanır. Bunlar toplumun zenginleştirdiği insanlardır. Hepsi aşağı yukarı aynıdır ve hepsi de kötü kokar. Benim babam, iriyarı ve yakışıklıydı. (Abartarak anlatmaya ve boşlukta babasının resmini çizmeye başlar.)Uzun kirpiklerin çevrelediği iki iri siyah göz, uzun ve düz bir burun, küçük bir ağız, dolgun ve şehvetli alt dudak, parlak dişler, simsiyah ve kıvrırcık saçlar... Çiftliğin kızları onunla bir ahırda seve seve gözden kaybolur ve kendilerini ona verirlerdi. Evet, babam onlarla sevişecek kadar alçakgönüllüydü. Değişik ölçülerde boynuzlanmış olmalarına karşın hiçbir koca bu durumdan yakınmazdı. Elbette, babam patrondu. Üstelik, babamın onlara güzel bir erkek evlat verebileceği düşüncesi onları gururlandırır. Babam zalim biri değildi. Zengindi, zengin olmanın faydalarından biri de sadaka dağıtabilmek ve iyilik yapabilmektir. Yoksul insanların iyilik yapmaları zordur. İyilik yapmak da bir lükstür! Babam ortakçılarıyla sohbet eder, onlara elma şarabı ikram eder, hatta yeni doğan bebeklerini kiliseye yazdırırdı. Herkes onun sade bir insan olduğunu söylerdi. Sade olabilmek de zenginlerin bir ayrıcalığıdır. Kendisinden sade diye söz edilen tek bir işçi tanıyor musun? Sadelik işçinin yaşama biçimidir zaten. Evet, babam zengindi. Yirmi kadar çiftliği, yüz tane de balıkçı teknesi vardı. Bölgenin yarısına ekmek verdiğini söylemekten hoşlanırdı. Birde karısı, yani benim annem vardı. Annemi de sana tanıtmak istiyorum. Sıkılmıyorsun değil mi Linda? Ufak tefek, çok güzel kokan ve çok dindar bir kadınmış annem. Güzel miymiş bilmiyorum. Ben doğduktan iki yıl sonra ölmüş. Ama onun güzel olduğuna inanmak istiyorum. Annem, “Ölümler Günü”nde

ölmüş. Ve onun öldüğü gün ben ağlamışım. Babam ve annem hiç birlikte olmamışlar. Annem soylu bir aileden olduğu için babam onunla evlenmiş. Ünvanı servetle değiş tokuş etmişler. Ama annem babama aşık olmak gafletinde bulunmuş. Bu da hepimizin mutsuzluğunun nedeni olmuştu. Böyle olunca da babam evi terk edip seyahat etmiş. Onun uzaklarda yaşadığı serüvenler annemin ruhsal yönden acılarını arttırmaktan başka bir işe yaramamış. Babam erkekliğini Lili adında hoş bir Fransız kadın ile harcarken, annem acısını dualarda ve hayır işlerinde unutmaya çalışmış. Birgün babam geri dönmüş. Ama geri dönen adam aynı değilmiş. Destek ve imdat uman hasta bir çocuğa benziyormuş. Erkeklik organı üzerinde, şöyle küçük demir paradan biraz daha büyük bir yara. Bu onun anneme verip vereceği son hediyeymiş. Meğer babam Lili ile olan ilişkisinden frengi kapmış. Annem yalnızca doğuştan soylu olanların rezil insanlara baktığı gibi nefretle babamın gözlerinin içine bakmakla etinmiş. Babam işte o an karısını ve herşeyini yitirdiğini anlamış. Bugünden dokuz ay sonra ben doğmuşum. Annem beni görmek bile istememiş. Tek bir kelime söylemiş: “Canavar!” Evet, evet canavar! Ben bir canavarmışım. Çiftlik evinin ikinci katına gönderilmişim ve bir sütanne bana bakmakla görevlendirilmiş. Annem beni görmek için hiçbir zaman yukarı çıkmamış. Yerli halk pencere önünden geçerken yukarıya bakmamaya gayret ederek haç çıkarıyormuş. Babamı ilk kez annemin öldüğü gün gördüm. Merdivenlerdeki ayak seslerini duydum. Kapı gıcırdadı ve açıldı. Kır saçlı, boynu omuzlarına gömülmüş izlenimi veren, endülüs pelerini giymiş bir adam içeri girdi. Tek söz söylemeden beni süzdü ve utanç duyarak şu sözleri mırıldandı: “Benim zavallı çocuğum!” Sonra beni öpmeden gitti. Daha sonraları sık sık geldi. Benim konuşmalarımı dinliyor, sorular soruyordu. Farkına bile varmadan git gide büyüyordum. Dünyada babamdan ve beni sütü besleyen kadından yani Gaixa’dan başka bir insanoğlu görmemiştim. İnsanlar ise Gaixa’dan kaçıyorlardı. Ona büyücü diyor ve ondan korkuyorlardı. Gaixa dalgın ve sessiz bir kadındı. Hala genç olan bakışlarını sisle kaplı tepeler üzerinde gezdirmeyi sever ve anlaşılmaz cümleler mırıldanırdı. Kışları Gaixa’nın ateş yaktığı büyük şöminenin yanında otururduk. Orada öylece sessiz durur ve iri yağmur damlalarının pencereye çarpmasına neden olan rüzgarın şikayetçi sesini dinlerdik. Gaixa birden başını kaldırır. “Bugün denizcilerin hiçbiri geri dönmeyecek. Kocakarılar kızgın. Deniz azmış ve ne zaman böyle olsa kurban ister” diye mırıldanırdı. Günlerimiz olaysız geçerdi. Babamdan başka kimse bizi görmeye gelmezdi. Bir gün geldiğinde bana “Eğer normal olsaydın, önemli biri olurdu. Zavallı yavrum! Hiç de aptal değilsin.” dedi. Babam haklıydı. Hergün yeni birşey öğreniyordum. Okumayı nasıl öğrendiğimi anımsamam olanaksız. Ama oniki yaşında babamın kütüphanesinin büyük bir bölümünü okuyup

bitirdiğimi hatırlıyorum. İşte böyle, Gaixa'nın yanında okumaktan, resim çizmekten ya da akşamları önümüzde uzanan yeşil tepelerde gezinmekten başka birşey yapmadan oniki yıl yaşadım. Özgürlüğün hayalini kuruyordum. Hiç görmediğim ve daha görmeden aşkla sevdiğim denizin nasıl birşey olduğunu merak ediyordum. İçime doğuyordu sanki. Denizi seveceğimi biliyordum. Deniz... Ondan canlı bir varlık gibi söz ederdik. “Bugün yorgun..” ya da “Bugün hüzünlü..” derdi Gaixa. En büyük suçum Linda, öteki insanlar gibi bir kalbimin ve aklımın olması mıydı acaba? Bir kambur, bir çirkin kesinlikle kalp sahibi olmamalı. ama benim bir kalbim vardı. Ve ben onunla ne yapacağımı bilmiyordum. Birinin beni dinlemek isteyebileceği umuduyla onbeş yıl bekledim. Bunu bir düşün. Bu iki sözcük, bizim buralarda eş anlamlıdır. Çünkü umut varsa beklenir. Orada yağmur ve sisle iç içe, beni dinlemek isteyen kimseye ne söylemem gerektiğini düşünerek hep bekledim. Belki ona mutsuz olduğumu bile söyleyecektim ve o kimsenin beni anlayacağından emindim. Morrina vardı bende, yani zaman ve mekanda öteki dünya özlemi. Birgün yine öyle Gaixa'nın önünde duruyordum. Ansızın ayak sesleri ve koşuşturmalar duyduk. Birisi tarafından görülme düşüncesi beni öylesine korkutmuştu ki, hemen dolabın arkasına saklandım. Gaixa hiçbir şey söylemeden elimden tuttu ve beni birinci kata indirdi. Birşeyler olduğunu hissediyordum. Korkudan tir tir titriyordum. Babam, yatağına boylu boyunca kaskatı bir biçimde uzanmıştı. Ölmemişti ama ne kımıldadı ne da başını çevirdi. Zaten onu zar zor görebiliyordum. Çünkü yatak benim için oldukça yüksekti. Odadakilerin gözlerinin bana dikildiğini hissettiğim için korku peşimi bırakmıyordu. Gaixa her zamanki gibi elimden tuttu ve odadan çıktık. Koridordan geçerken birisinin elinin kamburuma dokunduğunu hissettim. Ve korkunç bir kahkaha kulaklarımı tırmaladı. Gaixa arkasını döndü ve bakışlarıyla o yüzünü görmediğim adama şimşekler yağdırdı. Sonra da onu lanetledi. “Çocuklarınız birbiri ardına bilinmeyen hastalıklardan ölecekler. Sizler de gizli hastalıktan yok olacaksınız. Fırtına yüzünden acı çekeceksiniz. Deniz ana-babalarımızı alacak. Mezarlıklarınız yeniden kalabalıklaşacak!” erkes telaşa kapılmıştı. Tiz çığlıklar atılıyor ve kadın sesleri yardım çağırıyordu. “Büyücü! Lanet yağıdır. Denizin denizcilerimizi alacağını ve çocuklarımızın bilinmeyen hastalıktan öleceğini haber veriyor! Büyücü!” Utanç duyuyordum Linda. Bunu anlayabilmen güç. Kekeme misin, ağzın burnun yamuk mu, kambur musun, topallıyor musun? Bunu ancak kusurları başkaları tarafından alay konusu yapılan insanların anlayabilir. Merdivenlerikoşturarak çıkıyordum. O gece Gaixa beni mezarlığa bitki toplamaya götürdü. Güzel bir geceydi. Ay gökyüzünde parlıyordu. Sessizce geri döndük. Ruhumda duyduğum acı hala sürüyordu. Hala arkamdaki kahkahayı duyuyor ve kamburumun üzerindeki düşman elinin ağırlığını

hissediordum. Döndüğümüzde ev sessizlik içindeydi. Babam çoktan ölmüştü. O gün onsekiz yaşındaydım. Gaixa yanıma geldi. babamı yıkamış, giydirmiş, mumları yakmış ve rahibi çağırmıştı. Bana siyah bir elbise giydirdi. Birinci kata indik. İnsanların bakışları benim sefilliğimi ortaya çıkarıyordu. Çocuklar hayvanat bahçesinde su aygırını nasıl incelerlerse onlar da beni öyle izliyorlardı. Yalnızdım. Gerçeği söylemek gerekirse yalnızlık tek başına olmak değildir. Düşünceler yalnız insanlara her zaman eşlik eder. Çare bulunmayan yalnızlık başka birşeydir. Bana yönelen bakışlar benim kesinlikle yalnızlığa mahkum olduğumu anlatıyorlardı. Rahip elimi sıktı. Bana “zavallı çocuğum” diye hitap etti. O günden sonra ona hiç para vermedim ve bu yüzden de o beni asla bağışlamadı. Mezarlıktan döndüğümde kendimi bomboş çiftlikte buldum. Herkes beni terketmişti. Yalnızca Gaixa benimle kalmayı kabul etmişti. Demek bu terkedilmiş çiftlik benimdi artık. Çiftliğim terkedilmişti. Çünkü ben çirkindim. Çünkü ben kambur, topal, şaş, dişsiz bir çirkindim. Anlıyor musun Linda... Anlıyor musun?

(Işıklar sert bir gitar vuruşuyla gider.)

3.Episod

“İnsan kötü olmaya mahkûm mudur Linda?”

ADAM sahnenin köşesinde sandalyeye ters oturmuş bir biçimde boşluğa bakmaktadır.

ADAM -- İnsan kötü olmaya mahkum mudur Linda? Daha önce de söyledim sana. Çirkindim ama kötü birisi değildim. Ama ne yapabilirdim. Çiftliğim terkedilmişti ve hayvanlarım açlıktan kıvranıyordu. Gaixa “Sen efendisiz. Efendileri olduğun onlara kanıtla. Senin için çalışmak istemezlerse onları evlerinden etmekle tehdit et. Geri döneceklerdir. Ayaklarına kapanmaya, onları koruman için sana yalvarmaya geleceklerdir. Senin onlara ihtiyacın yok. Ama onlar sana muhtaç...” Gaixa’nın önerisine uydum ve belediye başkanına telefon ettim. Jandarma birkaç saat içinde tüm ortakçıları çiftlikte toplamıştı. (Sandalyenin üzerine çıkar.) Pencereye çıktım ve onlara acıdım. O anda bir şeyin beni onlara yaklaştırdığını ve bize bir benzerlik verdiğini hissettim. Bu talihsizliğimizdi. Bütün talihsizler birbirine benzer. Onlara fakirliklerinden kendilerinin sorumlu olmadığı gibi, benim de çirkinliğimden sorumlu olmadığımı açıklamaya çalıştım. Ve onlara yeniden evlerine yerleşebileceklerini söyledim. Sonra, birden onlara bağlanmak ve onlarla arkadaş olmak ihtiyacını hissettim. Sıcak bir sesle, böyle bir anlaşmazlığın yinelenmemesi için

evlerini ve topraklarını onlara hediye edeceğimi de ekledim. “Evleriniz sizlerin olacak” dedim. Onlara acıyordum. Yalnızca iyilik yapmak istiyordum Linda. Sevinç çılgınlıkları ve alkışlar bekliyordum. Ama onlar bana şüpheyile bakıyorlardı. Sonra hiçbir şey söylemeden dağıldılar. Gaixa, “Yanlış yaptın” dedi. “Eğer başkalarından farklıysan onlara hediyeler vererek arkadaşlıklarını kazanamazsın. seninle alay edeceklerdir. Bu insanlar yalnızca tehditten ya da kırbaçtan anlar.” Haklıydı. Küçük topraklarına sahip olur olmaz gülen sesleri ve alayları artmaya başladı. Beni Quasimado diye çağırıyorlar, taşıyorlar, ısırması için köpeklerini üzerime salıyorlardı. Artık gündüzleri evden dışarı çıkmaya cesaret edemiyor ve yeniden eve hapsoldüğümü hissediyordum. Onlara elimi uzatmıştım ve onlar içine tükürmüşlerdi. Günlerim denizi, tepeleri ve ufukta seçilebilen en yakın çiftliği seyrederek geçiriyordum. Geceleri sis içinde ışıkların parıldadığı görülüyordu. Bir kadın arzuluyordum ve bu ışıkların altında dik göğüslü, pembe, yumuşak tenli kızların olduğunu düşünüyordum. Çünkü benim de bir cinsel organım vardı. Ne kadar tuhaf görünürse görünsün, bir kalbim ve cinsel organım vardı. Arzularımı sık sık evde çalışan kızları düşünerek gideriyordum. Ahenkli hareketleri arzularımı kamçılıyordu. Onları samanların üzerine uzanmış, etekleri sıyrılmış, bacakları ayrılmış, erkeğini bekler durumda düşünüyordum. Bu da beni çılgına çeviriyordu. Bir akşam yalnız başıma dışarı çıktım. Bir lamba aldım. (Gider lambayı alır ve sahne boyunca yürümeye başlar.) Gecenin ve sisin içinde yola koyuldum. Yağmur yağıyordu. Çevremi sis sarmıştı. Yolu bulmakta güçlük çekiyor, artık önümdeki hiçbir şeyi ayırdedemiyordum. Rüzgar uğulduyor ve şiddetlendiğinde yağmur damlaları yüzümü tokatlıyordu. Yağmur beni iliklerime kadar ıslatmıştı. Korkudan ve soğuktan titriyordum. Ansızın bir ışık farkettim. Eski işçilerimden birinin eviydi bu. Kapıyı vurdum. Bir kadın açtı. Beni görünce korkunç bir çılgılık attı. Ve kapıyı kapatmadan koşturarak içeri girdi. Bende evin erkeğini bulmak ve onu yolumu sormak amacıyla içeri girdim. Kadın, orada ocağın yanında korkudan titrer bir vaziyette duruyordu. Ateşin üzerinde bir tencere kaynıyordu. Başıma gelenleri açıklamak için kadına doğru ilerledim. O zaman tencereyi kavradı ve içindekini yüzüme boşalttı. (Yüzünü tutarak tiz bir çılgılık atar.) Sekiz gün boyunca ölmek ve yaşamak arasında gidip geldim. Geceleri uzun ve korkunçtu. Vigo’da, ilaç kokan bir hastane odasında tam beş ay kaldım. Ama eskisinden daha da çirkin olmuşum. Daha doğrusu çirkinken korkunç olmuşum. Goya’nın tüyler ürperten ve cehennemi anımsatan resimlerini çağırıyordum. Artık aynaya bakmaya cesaret edemiyordum. Eve döndüğümde Gaixa beni kapıda karşıladı. Arabadan iner inmez taş yağmuruna tutuldum. Başım kanıyordu. Bütüncamların kırıldığını duyuyordum. Gaixa güçlkle içeri soktu beni. Dışarakiler

ise usanmadan bağıyorlardı. “Quasimado darağacına! Cadılar ateşe! Ölüm! Ölüm!”Hepsi yoksuldu ve hepsinin bana borcu vardı. İşçilerime kötü davranmaya ve borçlarını ödemeleri için baskı yapmaya başladım. Çok düşük bir bedel karşılığında evlerini aldım ve sözcülerini dinlemeyi reddederek işçilerin büyük bölümünü işten çıkarttım. Buna karşılık kadınları arzularıma boyun eğmeye zorladım. Böylece insan ahlaksızlığının sonsuz olanaklarını değerlendirmeyi öğrendim. Kadınlar benimle yatıyor ve zevk alıyormuş gibi yapıyorlardı. Kocalar, borçlarının vadesini uzatabilmek için boynuzlanmaya göz yumuyorlardı. Kadınlar birbiri ardına geliyor, eteklerini kaldırıyor, göğüslerini açıyorlardı. Kendilerini canavara vermek için hepsi de bir bahane bulmuştu. Onlardan iğreniyorum. Sevgiyi arayıp da kötülüğü bulmaktann daha acı birşey olabilir mi Linda? Kötü olmak kolay değildi ama alışıyordum. İnsanların benden bekledikleri rolü oynamaya koyulmuşum. Yolunu kaybetmiş kadınları korkutmak ve şaşırtmak için geceleri yoğun siste dolaştığımı ileri sürüyorlardı. Gerçekten de gece bastırınca bir çiftlikten ötekine yalnız başlarına gidip gelen kızları korkutmak için tepeleri dolaşmaya ve onların korkularıyla alay etmeye başladım. Hepsine duymak istedikleri şeyleri söylemesini bildim. Hepsinin gizlerini bildiğim için bunları önüme gelene anlatıyordum. O zaman benden korkmaya başladılar. Ateşin çevresinde oturup, birbirlerine benim kanla beslendiğimi anlatıyorlardı.Vampirrolüoynamak beni gerçekten eğlendiriyordu. Yalnız başına rastladığım genç kızları ıslak çimlerin üzerine yatmaya zorluyor, kollarını bir bıçakla hafifçe çiziyor ve ince bir çubuk yardımıyla biraz kanlarını emiyordum. (Bir an duyduğu sadistçe keyiften kurtulur.) İnsanların büyük bir çoğunluğu ideallerini ve hayallerini hayatlarında izledikleri yol boyunca parçaparça terk ederler. Ama bunu isteyerek yapmazlar, savaşmaya çalışırlar. Arkasına dönüp bakan yaşlı bir insan, nedenini bilmeden vazgeçtiği hayallerinin kalıntılarından, olmak istediği ya da olabileceği ama olamadığı şeylerin doğurduğu umutsuzluktan oluşan büyük bir mezarlıktan başka birşey görmez sonuçta. İnsanların kendi yollarını seçtiğini ileri süren düşünce ne kadar yanlış. İnsan yüzlerce yol seçebilir. Ancak bunlar çıkmaz sokaklardan başka birşeydeğildir. Sana hayallerimden bahsetmek istiyorum Linda. Bir insanı en iyi tanıtan şey hayalleridir. Gözünün önüne getirmeye çalış. Büyük bir tiyatronun sahnesindeyim. Koltukların kadife döşemesi ve büyük kadife perde kırmızı. Salon ağzına kadar dolu ve parfüm kokuyor. Bayanların tuvaletleri mücevherlerinin ışıltısı.. Büyük bir sessizlik egemen. Sahnede yalnızım. Işıklar üzerimde toplanıyor. Orkestra müziğe başlıyor. Uzun boylu, yakışıklı ve erkeklere özgü yabanıl bir güzelliğim var. Omuzlarım geniş, bacaklarım uzun ve güçlü. Dans etmeye başlıyorum. (Dans etmeye başlar, bir yandan da anlatmayı sürdürür.) Yükseklerle sığıyorum.

Kendimi müziğe kaptırıyor, kendimden geçiyorum. Artık yeryüzünde olmadığım duygusuna kapılıyorum. Bir bulutun üstünde dans ediyorum ve bulut da müziğin ta kendisi. Tempo hızlanıyor. Beyazlar içindeki güzel kızlar çevremde dönüyorlar. Ben mutluluktan ve zevkten sarhoş olmuşum. Vücudumun esnekliği beni şehvetli bir neşe ile dolduruyor. Terlerim alnımda incileniyor. (Yorgun durur.) Ama bir rüyadan uyanmak da var. İşte gerçek... Kamburum, topalım, dişlerim dökük, tek gözüm yok. Arkadaş edinmek istemiştım, bana küfretmişlerdi. Bir gece kaybolmuşken yolumu sormak istemiştım, yüzümü yakmışlardı. Kötü olmuşum. Artık geceleri hayal kuruyor ve ağlıyorum.

4. Episod

“ Deniz ve gitar...”

ADAM elinde kağıttan yapılmış bir gemiyle yerde oynamaktadır

ADAM --Deniz... Biliyor musun Linda, yirmi yaşına gelmişim vedenizi hala görmemişim. Onun hayal ettiğim gibi bir sonsuzluk olup olmadığını görmeyi istiyordum. Bir sabah çekip gittim. Güneş kocaman, siyah bulutların arasından parlıyordu. Islak tarlalar ışıldıyordu. Mutluydum. Arabacıya daha yavaş gitmesini emrettim. Bu geniş dünya beni büyülemişti. İnsanlarla karşılaştığım zaman görünmemek için saklanıyordum. Gecenin oldukça geç bir saatinde kıyıya vardım. Sahibi olduğum otelde bir oda ayırtmışım. ama arabacıdan beni önce deniz kıyısına götürmesini istedim. İşte hışırdayan denizle karşı karşıyaydım. Deniz o gün yeşildi, yemyeşil. Ansızın denizin karşısında pek çok şeyi anladım. Onu aşkla sevdim. Başka hiçbir insanı sevmediğim kadar sevdim denizi Linda. Eğer kendimi mutlaka kutsal birşeye bağlamam gerekseydi onu seçerdim. Beni anlamıyorsun belki Linda. Ama insanlar da İncil'i okuduğu zaman birşey anlamıyorlar, ama okuyorlar. Denizin her yerde aynı olduğuna yalnızca aptallar inanır. Deniz hiçbir yerde aynı değildir. Bütün gece boyunca korkunç gürültülerle kayalara çarpan dalgaların sesini dinledim. Deniz... Deniz nedir peki? Deniz bir sonsuzluktur. Ben onun yanında huzur bulmuşum. Huzur ise bir daha hayal kurmamaktır. Hayal kurmaktan bıkmışım. Otelde hiç kimse beni görmedi. Arabacı hizmetkarlara saklanmalarını emretmişti. Yemeğimi, odamda yalnız başıma yedim. Altüst olmuşum. İşte o an bir gitar sesi duydum. Bu yayılan bir rüyaydı. Müzikten söz etmek istemiyorum. Bunun aptalca, olanaksız birşey olduğunu biliyorum. Uzakta kayalıkların üzerine vuran dalgaların sesi ve pencerenin altında gitarın dalgın mırıltıları... Ağlıyordum ve kendimi gitar çalarken

görüydüm. Hiçkimse, evet hiç kimse, tanrı bile hayallerini gerçekleştiremez. Tanrının bütün insanların iyi olmasını ve hepsinin cennete gitmesini istemesi gerekirdi, ama bu böyle değil. Öyleyse ya Tanrının boş yere hayal kurduğunu ya da onun kullarının mutlu olmalarını istemediği için “iyi” olmadığını kabul etmek gerekir... Neyse bunu boş verelim. İşte o an, gitarın hayallerimden kurtulmama yardım edeceğini onlara bir şekil verebileceğini anlamıştım. Sanatın bütün gizi hayallerimize birşekil verebilmesinde değil mi? Bütün hayatım boyunca çabalamıştım. İnsanlar beni hiç dinlememişlerdi belki gitarımı dinlerlerdi; (Giderek heyecanlanır.) belki de gitar, bu kadar tutkuyla umut ettiğim şeye ulaşmamı sağlayacak bir araç olacaktı! Ama belki de bu zavallı ellerimle, şekilsiz ellerimle onu çalabilmem olanaksızdı. Olsun! Birden bire elimde olmaksızın arabacımı çağırttım. Bana sadıktı ve sanki çirkinliğimi görmüyor gibiydi. Gitaristi bana çağırmasını söyledim ve sabırsızlıkla beklemeye başladım. İdam öncesindeki bir mahkumun ruh hali içindeydim. Gitar şarkısını sürdürüyordu. (Fonda çalan latin-gitarın gittikçe hızlanan müziğine göre başını ve gövdesini sallıyor. Sanki gitarı kendisi çalıyor gibidir.) Adamın becerikli ellerini, şaşırtıcı bir çeviklikle tellere vuran parmaklarını gözümün önünde canlandırıyordum. (Latin-gitar ADAM’ın sert bir vuruşuyla kesilir. Yeniden sakin, anlatmayı sürdürür.) Adam içeri girdi. Uzun boyluydu ve siyahlar giymişti. Saçları kahverengi, gözleri iri ve mavi ışıltılı, burnu hafifçe kemerliydi. Adı Jairo idi. Cordoba’lı bir çingeneydi. Görüntümden dolayı korkmuş ya da şaşırılmışa benzemiyordu. Oturmasını söyledim ve bana gitar çalmayı öğretmeyi kabul edip etmeyeceğini sordum. Biraz düşündü. “Bu bir sır” dedi. “Bu sırrı açığa vurmamak gerekir. Gitar kutsaldır. Gitar ellerinin arasındayken bir tanrı gibisindir. İnsanları kahkahadan gözyaşlarına, acıdan sevince sürükleyebilirsin. Sizden hoşlandım.” Anlaşmaya vardık. Çiftlikteki evime gelip, orada bir yıl kalmayı kabul etti. karısını getirmesini de kabul ettim. Sırrını bana öğretmesini kararlaştırdık ve sonra ayrıldık. Ve sonra seninle tanıştım Linda, seninle. Linda! Senin bütün hayatım haline geldiğini ve hayatta artık en çok seni sevdiğimi anlamamı isterim. Senin yanında yaşıyor, senin yanında uyuyordum artık. Sen artık benim, ne annemin ne de babamın olmadığı bir şeydin, sıcak bir dosttun... Evet, belki dilimizi konuşamıyordun ama... Sen gizemli bir yaratıktın Linda, gizemli... Başlangıçta seninle konuşmak ne zordu. Bütün gücümle çalışıyordum. Gece gündüz... Seni kollarıma alıyor, bütün gücümle tutmaya çalışıyordum. Seninle bir bütündük Linda. Başta söylediklerime sadece karışık inlemeler ve yakınmalarla yanıt veriyordun. Bütün ruhum sana geçmişti sanki. Ben ağladıkça sen de ağlıyordun. Senin anlattıkların benim hiç kimseye söyleyemediğim, ama birisiyle paylaşmak istediğim şeylerdi. Sen artık evin merkezi

olmuştun. Hepimiz yeniden doğmuş gibiydik... Ben, Gaixa... Gecenin bir yarısı, senin hasta ya da ölmüş olduğun giriyordu rüyama ve sığırayarak uyanıyordum. Seni okşuyordum, konuşmaya zorluyordum. Özlem dolu, yumuşak sesin beni rahatlatıyordu. Şimdi niye konuşmuyorsun Linda? Seni seviyordum. Seni yitirmekten çok korkuyordum Linda. Çünkü seni yitirmek benim için ölmek demektir. Hayatta hiçbir şeyim olmamıştı. Sis içinde, yağmurlu, ateşin yanında yalnız başıma, zavallı kamburumu boş odalarda oradan oraya sürükleyerek yirmi yıl geçirmiştik. Konuşacak kimsem olmadan, bir insan olma hayallerimden vazgeçmek zorunda kaldığım yirmiyıl! yirmi yıl! Ama artık sen vardın. Vazgeçmiyordum saatler boyu seninle uğraşıyordum. İlk aylarda parmaklarımın ağrısı kollarıma vururdu. Ama hiç vazgeçmedim. Önce bir farruca, sonra Huelva'nın fandangosu'nu, tientos'ları ve solares'leri çaldım. Ve güzel bir günde de Fantazyayı... Vazgeçmiyordum. Saatler boyu seninle birlikteydim Seni konuşturmayı başarabilmişim sonunda. Jairo karşımda öylece oturuyor. Beni izliyor, sonrada hatalarımı söylüyordu. Bana cesaret veriyordu. Her zaman neşeliydi. Beni kendine eşit gibi görüyordu, bir insan gibi yani. Ve bir insan gibi davranılmak harika bir şeydi. İlk kez birisi beni adımla çağırıyor ve benimle korku ya da art niyet olmaksızın konuşuyordu. Bana seninle daha iyi nasıl insanlara sesleneceğimi öğretiyordu. Bu müthiş birşeydi. Artık insanlara kendimi anlatabilecektim. Çalışıyordum, deli gibi çalışıyordum. Parmaklarım yaralanmıştı. Kollarım ve bacaklarım ağrıyordu. Jairo durmadan yineliyordu. "Gitarın bir gizemi vardır. Onunla dost olabilirsen herşeyi yapabilirsin. Hastaları iyileştirmek, sağlıklı insanları öldürmek, fırtınaya yakalanan balıkçıları kurtarmak mümkündür. Ona herşeyi söyletebilirsin. Onun dilini herkes anlar. Hiç kimse gitar çalan birine karşı koyamaz. Gitarcinın yeri bir aziz gibi, doktorların ve şifabulucuların üstündedir. Onun yapabildiğine başka hiç kimse yapamaz." Jairo'ya inanıyordum. Senin diğer insanları ikna etmeme yardımcı olacağına inanıyordum. Onları sevdiğimi söyleyecektim, onlara canavar olmadığımı söyleyecektim. İşte bu yüzden zavallı parmaklarıma gece gündüz işkence ediyordum. Sen benim son umudumdun Linda... Senden vazgeçmeyi asla kabullenemezdim. Bir yıl çabuk geçti. O gün solgun bir güneş vardı. Jairo gitti. Artık seninle ikimiz kalmıştık. Gaixa'yı saymazsan tabii... Sen, orada iskemenin üstünde öylece duruyordun. Elimi uzattım sana ve kucağıma aldım seni. Konuşmaya başladım seninle. Tere batmış, kendimi kaybetmişim. Sanki gizemli bir güle dolmuştum. Sevinç ve hüzünden sarhoş gibiydim. Sana her sarıldığımda boğuk inilti çıkarıyordun. Gözlerimi kaldırdığımda Gaixa'yı gördüm. Ağlıyordu. Onu ağlarken hiç görmemişim. Gaixa hiç birşey söylemiyordu. Çok heyecanlanmışım. Gaixa gözyaşlarını silip, mutfağa kaçtı. tanrım, Gaixa'yı ağlatmayı bile başarmıştım. Çirkin ve sakat olduğum

için gitarın gizine asla ulaşamayacağıma inanmışım. Ama olmuştu işte, olmuştu. Bir aziz yeteneğiyle doğduğumu yeni yeni keşfediyordum. Küçüklüğümden beri iyi bir insan olmayı arzu etmişim. İyi olmak benim için çok önemliydi. İnsanlara yaklaşmayı denemişim ama beni örselemişlerdi. Çirkin olduğum için kötü olduğuma inanıyorlardı. Ama bir aziz asla kendini kötü olmaya zorlayamazdı. Gitar çalan bir insan azizdir. Gitar çalan bir insan neçirkin olabilir ne kötü... Yüzü de yoktur onun, kişiliği de... O bir hayalperesttir. Hayal her türlü iyiliğin ve kötülüğün ötesindedir. Artık insanlara kendimi anlatabilecektim. Hayatımın dönüm noktası olano an yaklaşıyordu demek. İnsanlar arasına üçüncü çıkışı yapacaktım. İlk seferinde beni dikkatle incelemek ve alay etmekle yetinmişler; ikincisinde yüzümü mahvetmişlerdi. Üçüncüsünde ne olacaktı? Korkuyordum, hem de çok!

(Sert bir gitar vuruşu ve karanlık.)

5. Episod

“Artık yapacak birşey yok Linda!”

(ADAM arkadadır, sadece silüeti görünmektedir.)

ADAM --Penceremden sis ve suya gömülmüş tepeleri ve üzerlerinde dalgalanan bulutları seyrediyordum. (Birden saklandığı yerden çıkar ve telaşlı bir biçimde anlatmaya koyulur.) Su haccı bayramı'na gitmeye karar vermişim. İlbaharda yapılan bu şenliğe daha çok vakit olmasına karşın ben repertuvarımı hazırlamışım bile. İnsanlara zalimliğimi ve çirkinliğimi unutturacak bu dans havalarına ve şarkılara gece gündüz çalışıyordum. Kalabalığın hayranlık dolu çığlıklarını ve alkışlarını şimididen duyar gibi oluyordum. Bu hac töreni her yıl mayıs ayı başında yapılırdı. kış boyunca denizde ölenlerin huzur içinde yatmaları için denize açılan bir kayıkta ayin düzenlenirdi. Çevre halkı bu törene yöresel giysileriyle katılırdı. Ayinden sonra bayram başlardı. İçkiler içilir, şarkılar söylenir, gaydalar merrinelerini dile getirirdi. Ve deniz dans edenlerin yanbaşlarında beyaz köpüklü yeşil dalgalarıyla bu gösteriye katılırdı. Kendimi işte bugün için hazırlıyordum. Onları şaşırtmak, büyücü Gaixa'yı ağlattığım gibi onları da ağlatmak istiyordum. Bütün günümü kütüphanede çalışarak geçiriyordum. Gidip gelen hizmetçi kızlara göz ucuyla bile bakmıyordum. Üzülüyor olmalıydılar. Ama bu zevk düşkünü kızlara aldırımıyordum. Çünkü artık sen vardın Linda, sen vardın ve biz, ikimiz

büyük sınava hazırlanıyorduk. Gaixa kedi gözleriyle beni süzüyordu. “Ne kadar güzel” diyordu. “İnsan sizi dinlerken nasıl da iyi olmak istiyor.” Yaşlanmıştı. Yaşlanmasıyla birlikte konuşma arzusu da artmıştı sanki. Uzun uzun iç çekiyor, korkunç deniz tehdit ettiği denizciler artık lanetlemiyordu. Aksine onlara acıdığı bile oluyordu. “Zavallılar” diye mırıldanıyordu. “Deniz bugün onları dibe çekmek istiyor. Kendilerini yalnız, kaygılı ve bu kocaman kıskanç dişie mahkum hissediyor olmalılar.” Bana her zaman sadık olan bu yaşlı kadına hep ikinci dereceden bir ilgi gösterdiğimin farkına vardım. Kendimi ona nasıl affettireceğimi bilemiyordum. Sorularını nezaketle cevaplamaya çalışıyordum. Gerçek Gaixa kimdi? Sanıldığı gibi bir cadı mıydı? Hiç kimse sevmezdi onu. O da benim gibi, sevilemeyecek kadar çirkindi. Evet, Gaixa yaşlanmıştı. Yetmiş beş yıl sis, yağmur ve batıl inanç içinde yaşadıkten sonra, artık yalnızca denizin bağrında dinlenmeyi istiyordu. Yorgun ve bıkkındı. Kar yağdığı bir sabah onu çiftlikte göremedim. Aramaları için adam görevlendirdim. Onu mezarlıkta babamın mezarı üzerinde buldular. Taşlanarak öldürülmüştü. Cesedinin çevresine kocaman taşlar yayılmıştı. Şakaklarındaki kan siyahlaşmış ve pıhtılaşmıştı. Onu çiftliğe getirttim ve bu cansız katı vücudu tıpkı babamınkini sorguladığım bakışlarla inceledim. Polis bir soruşturma açtı ama suçlular bulunamadı. Yeni ve daha bayağı bir efsane doğdu. Geceleri mezarları açtığı ve ölülerin kemiklerini çaldığı ileri sürülen Gaixa’nın başına tanrının o gece taş yağdırdığını söylediler. Kimsenin hiç sevmediği ve asla anlamaya çalışmadığı bu yaşlı kadının yanına kapandım ve yalnızca onun için gitar çaldım. Artık ne ona benim için ne anlama geldiğini söyleyebilir, ne de ona karşı insancıl olmayan davranışlarımdan dolayı özür dileyebilirdim. Ama bütün bunları ona benim yerime sen söyleyebilirdin. Bütün geceyi seninle birlikte onun başında bekleyerek geçirdim. Ertesi gün rahip geldi. Her zamanki gibi zayıf ve yumuşaktı. “Zavallı yavrum” diye hitap etti ve Gaixa’nın dindışı ve alçakça şeyler yaparken yakalandığı için onu hıristiyan mezarlığına kabul etmemek zorunda kaldığını açıklamaya çalıştı. Gülümsedim ve sakince umurumda olmadığını, Gaixa’nın başına gelebilecek en iyi şeyin hırsızların ve canilerin yanına gömülmemek olacağını söyledim. Çiftliğin arkasında bulunan asırlık meşe ağacının altına bir mezar kazdırdım ve Gaixa’nın cansız bedenini oraya gömdüm. Dua etmedim. Ama bir gün onu ağlatmış olan fantazyayı onun için son bir kez çaldım. Artık tam anlamıyla yalnızdık Linda. Sen ve ben. Gaixa’yı sevmiş miydik? En azından alışmıştım ona. Alışkanlık sevgiyi engeller mi? Hemen ertesi gün pişmanlıklar sarmıştı beni. acı çekiyordum. Onu özlüyordum. Gaixa benimle dış dünya arasında bir köprü gibiydi. O andan itibaren kendimi gerçekten yalnız hissettim. Onun ölümünden sonra daha da acımasız olmuşum. Ortakçılar gayda

eşliğinde dans ederken, birdenbire ortalarında bitiyor ve korkunç bir kahkaha basıyordum. “Canavar! Canavar!” diye bağırarak kaçıyorlardı. Ben onların bu şaşkınlıklarından zevk alıyordum. Onlar benden ben de onlardan korkuyordum. Canavar!” diye bağıyorlardı. Benim de “Katiller!” diye bağırabileceğim gibi. Ancak sesimi çıkarmıyor, doğruca çiftliğime kaçıyordum. Gaixa’nın ölümünü izleyen kış hüzünlü geçti. Deniz tehlikeli ve zalimdi. Her zaman beyaz olan gökyüzünden yağmur, buz, dolu yağıyordu. Hayvanlar yemsiz kaldı. Vagonlar dolusu yem satın alıp getirttim. Ama ortakçılar yem parası ödeyemeyecek kadar yoksuldular. Boş yere benden inekleri için birkaç demet ödünç yemvermemi istediler. Kabul etmedim. Karşılığında karılarını bile kabul etmedim. Bu uzun sert mevsim felaketler dizisinden başka birşey getirmedi. İçten içe onlara acıyordum. Onlara yem ve para yardımında bulunmak arzusuna kapılıyordum. Ama beni onların çılgınca bakışları engelliyordu. Ne yapmalıydım? Rolümü oynamaya çaba gösteriyordum. Zaten bunun için büyük çaba sarfetmem gerek yoktu. Bu canavarı içimde taşıyordum. Belki de onlara gizlice yardım etmeliydim. Ama bu neye yarardı ki? Hiçbir şey bilmeyeceklerdi. Gizli kalan erdem diye birşey yoktur. Gaixa’yı düşünüyordum. O ölmemişti. Onu özliyordum. Özlenen kimseler hiç ölmezler. İlkbahar geldi. Kırlarda bayram havası vardı. Baharın gelmesine çok sevinmiştim. Birkaç kez çiçek toplamaya çıktım. Güneşin sıcak okşayışını kamburumda hissetmek hoşuma gidiyordu. Baharın coşkusunu içimde yaşıyordum ve yaşamı keşfediyordum. Seni yanıma alıyor, tarlaların arasında dolaşıyordum. Bu gerçek bir ilkbahardı. Linda, sen bile bu sarhoşluğa katılmak ister gibiydin. Söylediğin sıkıntı dolu şikayetler, umutsuz sevinçler değil, gerçek ilkbahar şarkıları, hep umut şarkılarıydı. Nihayet büyük gün gelip çatmıştı. Su Bayramı sabah erken başladı. Kalabalık gelmeden önce oraya vardım ve gün boyu kalabilmek için yüklüce bahşiş verdiğim balıkçının evine sığındım. Hacılar dört bir yandan geliyorlardı. Gruplar halinde geliyor ve tören saatine kadar şarkılar söyleyerek bekliyorlardı. Öğleye doğru rahip geldi. Siyah cübbesi vardı üzerinde. Ayakkabılarını çıkarttı ve denize girdi. İçinde balıkçıların bedenlerinin yattığı, üzerinde de ruhlarının gezindiği bu sonsuz suyu kutsadı. Erkekler ve kadınlar suyun içinde onu izlediler. Böyle birgün de her davranış, iki taraf içinde derin anlamlar taşır. Evet, zamanlama kusursuzdu. Bütün ömrüm boyunca bu anı beklemiştim. Yalnızca bu insanlara kaderimi oynayacağım bu gösterişli an için yaşamıştım. Kamburum, yüzümdeki korkunç yara izim, topal bacağımın onların karşısına çıkacaktım. Suyun kenarında bulunanları tamamlayacakları simgesel bir tavırla onlar için çalacaktım. Herşeyin bir an önce olup bitmesini bekliyordum. Akşam oldu. Galicia’da çok ender rastlanılan yıldızlı mehtaplı, ışıltılı denizli, yeryüzüne

barış, ruha özlem dolduran gerçek bir akşamdı. Erkekler ve kadınlar ateşin çevresinde biraraya toplanmış oturuyorlardı. Çiçek sunma töreninin bitmesini bekledim. İşte eşsiz bir barışma anı. Aşk ya da yalnızlık acısı çekenlerin birleşme anlaşması. Gitarımın akordunu yaptım. “Mi minör” akoru engellenmeye çalışılan bir hıçkırık gibi görkemli ve hüzünlü, “la minör” akoru ilki kadar hüzünlü, dışa vurulmamış bir keder gibi ve sonra da “do majör” akoru mutluluk saçarak çınladı. Haç çıkardım. Seni göğsüme bastırıyordum. Sen ve ben, ikimiz büyük sınava hazırdık. Kalbim yerinden fırlayacak gibiydi. Hacılar beni daha farketmemişlerdi. Şölen yemeği yiyorlardı. Kalbim daha hızlı çarpmayabışlamıştı. İlerlemeye devam ediyordum. Birden bir genç arkasını döndü. “Canavar!” “Canavar!” Erkekler kıllı göğüslerinden kalın bir duvar oluşturarak kadınlarını korumak için hemen ayağa fırladılar. Kadınlarsa titreyerek haç çıkartıyorlardı. Bir saniye duraksadım, sonra ansızın durdum. İşte, benzerleri olamam hakkını bana verecek, beni yargılayacak olanlar karşımdaydı. İnsan mahkemesi karşımdaydı. Onları tepeden tırnağa süzdüm. Senden başka güvenecek birşeyim yoktu Linda. Tek söz etmeden oturdum. Onlar da oturdular. Çalmaya başladım. Parmaklarım tellerin üzerinde gezindi. Çağırma hemen karşılık verdin ve solares’in ilk notalarını çıkardın. Sonra ritme kaptırdım kendimi. Ellerim kendinden geçercesine hareket ediyor, gözyaşlarım gözlerimden akmamak için savaş veriyordu. Umutsuzluğun coşkusuy la dolu melodi şeytansı bir nitelik kazanıyordu. Teller artık bana yetmiyor ve ölçüyüzaman zaman gitarın tahta gövdesine vurarak tamamlıyordum. Sen, işte o zaman gülmekle ağlamak arasında duraksıyor, sonra şiddetle kederini dile getiriyordun. Keder ne neşeli ne de hüzünlüdür. Kah gülüyor, kah ağlıyordum. Artık duramayacağımı hissediyordum. Ve sonunda fantazyaya başladım. Beni dinlemek istemeyeceklerini düşünmüştüm. Ama beni duyuyor, hatta dinliyorlardı. Çevremde büyük ve müthiş bir sessizlik, tepemizde yıldızlar, karşımda deniz vardı. Boğuk iç çekişler gibi olan son ezgiler de bittiğinde gecenin içinde uzun bir sessizlik sardı çevremi. Hepsi şaşkın şaşkın duruyor ve hiç kimse kararını söylemeye cesaret edemiyordu. Tereddüt ediyorlardı. Çok yorulmuştum. Çakıl taşları üzerinde dağılan denizi seyrediyordum. Neden sonra Manaos bana doğru geldi. Benimle hacılar arasında durdu ve konuşmaya başladı. “Yaptığın şey doğru değildi. Kadınlarımızı ve çocuklarımızı korkutmak için çevrede dolaşırken, en gerçek ve güçlü içgüdülerinle hareket ediyordun. Aman bugün zaman ve mekanın öneminden yararlanarak bizi büyülemeye çalıştın. ama böylesine çirkin bir vücuttan, böylesine kötü bir ruhtan iyi hiçbir şey çıkamaz. Öyleyse bu müzik nereden geliyor? Şeytandan! Sana bu tehlikeli aleti veren bir çingene çağırdın. İyi birisininelindegitargüzeldir. Ama senin ellerinde tehlikeli olmaktan ileriye gidemez. Bu akşam müziğinle kadınlarımızı ve

birkaç erkeğimizi tuzağa düşürdün. Onlarda kötü içgüdüler ve art niyetler uyandırdın. Bugün ölümlerin anısını kutsadığımız için kutsal olan bu yerde günah işledin. Ölümlere ve dirilere karşı günah işledin. Ölmen yerinde olurdu ama istesen bile ölemeyeceksin. Ölümün, aradığın huzurun başlangıcı olduğunu düşünüyorsun, hayır öyle olmayacak. Hatıran, ahlak bozukluğunu sanatçı maskesine bürünmeye kadar vardırıran bir canavarın anısı olarak kalacak. Bu kılık değiştirmen hiçbir işe yaramayacak. Kötü bir ağaç yalnızca kötü meyveler verir. İnsanların lanetini üzerinde taşıyacaksın ve şarkıların artık vicdanları rahatsız etmeyecek. Çünkü gitarın ölmek zorunda! Seni öldüreceklerdi Linda! Erkekler beni yere fırlattılar. Senin elden ele geçtiğini görüyordum. Sanki bir kabus görüyordum. Orada öylece durmuş, hıçkırığa hıçkırığa ağlıyordum. Herşeye hazırlıklıydım. Kendi ölümümü bile düşünmüştüm, ama senin ölümünü asla! Seni yerden yere vuruyorlardı. Hiçbir şey yapamadım Linda! Paramparça ediyorlardı seni. Öldüğünden emin olduktan sonra ise seni denizin kıyısında bırakıp gittiler. Cansız, kumların üzerinde yatıyordun Ben de öylece senin yanına uzandım. Herkes gitti. Rüzgar çıkmıştı. Yüzümde tuzlu suyu, burnumda iyot kokusunu hissediyordum. Seni kollarıma gömdüm ve hiç durmadan ağladım. Senin hiç sesin çıkmıyordu. Hiç sesin çıkmıyordu. Linda! Linda! Linda! Bunu bana neden yaptılar? (Tekrar eski sakın tavrına döner.) Onlar da artık başka çarem kalmadığını biliyorlar. Ölmekten başka çarem kalmadığını biliyorlar Linda. Bu öyküyü onların istediği gibi sona erdirmekten başka çarem yok Linda? Belki de bütün bu olanların suçlusu benim. Dün bir adam öldü. Bu akşam mezarlığa gidip cesedini topraktan çıkarmaya karar verdim. Beni oradabeklediklerini biliyorum. Saatim yaklaşıyor. (Yatağın cibinliklerine tıpkı İsa'nın çarmıha geriliş figürü gibi asılır. Yüzünde acılı bir gülümseme vardır.) Artık söyleyecek birşeyim yok Linda... Bana atacakları taşların yüzüme gelmesini ve bir zamanlar benim olan yüzün parçalanmasını beklemekten başka yapacak birşey yok! (Gidecekken bir an durur, döner.) İnsan kötü olmaya mahkum mudur Linda?

(Karanlık)

Semih Çelenk

İzmir, 1996

Bursa Devlet Tiyatrosu 1996-97 süremi, (Oynayan: Ahmet Somers) - Gölge Tiyatro, 1998 (Oynayan: Hamit Demir) - Bursa Devlet Tiyatrosu 2000-2001 süremi, (Oynayan: Ahmet Somers)

6. SONUÇ

Michel del Castillo' nun "Gitar" romanından uyarlanan "Çirkin" oyunu, toplumsal önyargılar yüzünden "hiç kimseyi onunla aynı düşünceyi paylaşacak kadar sevmiyorum" diyebilecek kadar sevgisizliğe itilmiş bir ADAM ın trajedisidir.

Castillo ya göre ise;

"Gitar, mutlak umutsuzluğun oyunudur. Korkunç derecede çirkin bir cüce, insanların, kardeşlerinin kalbine ulaşmaya çalışıyor ama boşu boşuna.

Bu insan doğası hakkında değişik bir fikir edindiğimiz anlamına mı geliyor? Hayır. Bu öyküyü, kafamı kurcalayıp durduğu ve onu anlamlı bulduğum için yazmak istedim. İyileşme umudu olmayan bir hastanın öyküsünü de yazabilirdim pekala. Önemli olan , uğursuz bir yazgının bulunduğu, hak etmedikleri halde bu kaderin kurbanı olan insanların var olduğunu ve bu insanların umudu tanımadıklarını göstermekti. Gitar bir çığlıktı."

Çirkin hayatının herhangi bir anında , herhangi bir özelliğinden, tercihlerinden zaaflarından, görünümünden ya da kimliğinden ötürü aşağılanmış "toplumdışı" ilan edilmiş insanların o korkunç çaresiz yalnızlığını hatırlatıyor bize.

KAYNAKÇA

Kitaplar

Arıkan, Ç., 2001, *Türkiye'de Görme Özürlü Kadınlar: Sorunlar, Beklentiler, Çözüm Önerileri*. Ankara: Körler Federasyonu Yayını No: 3.

Brockett, G. O., 2000, *Tiyatro Tarihi*. Ankara: Dost Kitabevi

Karataş, K., 1996 *Genç İşsizliği: Ekonomik, Toplumsal ve Ruhsal Sonuçları*, Ankara: Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Genel Merkezi, Yayın No.: 2.

Küçükkaraca, 1998, “*Zihinsel Özürlülük ve Cinsel Yaşam*” *Sosyal Hizmet Sempozyumu '97: Toplumla Bütünleşme Sürecinde Özürlüler ve Sosyal Hizmet*. Ankara, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu Yayın No: 003.

Larousse Meydan, Sabah Gazetesi Yayınlan.

Şener, S., 1997 *Yaşamın Kırılma Noktasında Dram Sanatı* . İstanbul. Yapı Kredi Yayınları.

Sürelî Yayınlar

Özoğlu S. Ç., *Psikolojik Danışmada Benlik Kavramı*. A. Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi, 8, 1-4

Diğer Yayınlar

<http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/501/5980.pdf>

(Eriřim Tarihi: 28.01.2010)

http://tr.wikipedia.org/wiki/%C4%B0spanya_i%C3%A7_sava%C5%9F%C4%B1

(Eriřim Tarihi: 28.01.2010)